

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 5Co/128/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4413227377
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 11. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Vladimír Pribula
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2020:4413227377.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Vladimíra Pribulu a sudcov JUDr. Borisa Minksa a JUDr. Olivera Kolenčíka, v právnej veci žalobkyní: 1/ M.. D. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom H., Y. X a 2/ N.. S. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom H., D. XX, obe zastúpené JUDr. Jánom Kiššom, advokátom so sídlom v Bratislave, Svätoplukova 1, proti žalovaným: 1/ Poľno SME, s.r.o., so sídlom Palárikovo, Remeselnícka 2, IČO: 34 144 714, zastúpený Mgr. Ing. Evou Solčanovou, advokátkou so sídlom v Nitre, Sládkovičova 1 a 2/ Slovenský pozemkový fond, so sídlom Bratislava, Búdková 36, IČO: 17 335 345, o zaplatenie 21 547 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného 1/ proti rozsudku Okresného súdu Nové Zámky z 28. januára 2015, č. k. 9C/295/2013-105, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti výroku o vyhovení nároku žalobkyní 1/ a 2/ proti žalovanému 1/ p o t v r d z u j e.

Žalobkyniam 1/ a 2/ rade priznáva voči žalovanému 1/ nárok na náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1.1. Okresný súd Nové Zámky (do 30.06.2016 ako súd prvého stupňa v zmysle § 9 ods. 1 OSP zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok, ďalej len „OSP“ a od 01.07.2016 v zmysle § 12 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“ ako súd prvej inštancie alebo prvoinštančný súd) rozsudkom z 28. januára 2015, č. k. 9C/295/2013-105 (ďalej len „napadnutý rozsudok“) rozhodol, že odporca v 1./ rade (ďalej len „žalovaný 1/“ v zmysle § 60 CSP) je povinný zaplatiť navrhovateľke v 1./ rade (ďalej len „žalobkyni 1/“ v zmysle § 60 CSP) sumu 10 773,50 eur, spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,75 % ročne odo dňa 01.01.2012 až do zaplatenia, do 15 dní od právoplatnosti rozsudku. Odporca v 1./ rade („žalovaný 1/“) je povinný zaplatiť navrhovateľke v 2./ rade („žalobkyni 2/“ v zmysle § 60 CSP) sumu 10 773,50 eur, spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,75 % ročne odo dňa 01.01.2012 až do zaplatenia, do 15 dní od právoplatnosti rozsudku.

1.2. Návrh (ďalej len „žaloba“ v zmysle § 131 CSP) voči odporcovi v 2./ rade („žalovanému 2/“) zamietol.

1.3. Ďalej rozhodol, že žalovaný 1/ je povinný zaplatiť žalobkyni 1/ a žalobkyni 2/ titulom náhrady trov konania sumu 0,- eur, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

2.1. V odôvodnení rozhodnutia prvoinštančný súd poukázal na to, že žalobkyne 1/ a 2/ sa podanou žalobou doručenou súdu dňa 14.11.2013 domáhali od žalovaného 1/ alebo žalovaného 2/ zaplatenia žalobkyni 1/ sumy 10 773,50 eur, spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,75 % ročne odo dňa 01.01.2012 až do zaplatenia a žalobkyni 2/ zaplatenia sumy 10 773,50 eur, spolu s úrokom z

omeškania vo výške 8,75 % ročne odo dňa 01.01.2012, až do zaplatenia, a v prípade úspechu žiadali priznať im náhradu trov konania.

2.2. Žalobu odôvodnili tým, že zaplatenia žalovaných súm sa domáhajú podľa ust. § 14 ods. 1, zák. č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku, v znení platných zmien a doplnkov.

2.3. Okresný úrad v Nových Zámkoch, odbor pozemkový, poľnohospodárstva a lesného hospodárstva vydal rozhodnutie o vlastníctve zo dňa 09.10.2003, právoplatné dňa 14.11.2003, podľa ktorého žalobkyniam ako oprávneným osobám proti žalovanému 1/- povinnej osobe Poľno SME, s.r.o., Palárikovo nepriznal vlastnícke právo k nehnuteľnostiam v kat. úz. M., označeným vo výroku 2. rozhodnutia, a podľa výroku 3. rozhodnutia, z dôvodu existencie zákonnej prekážky vydania nehnuteľností, priznal žalobkyniam nárok na náhradu v zmysle § 14 ods. 1 zák. č. 229/1991 Zb., každej v podiele 1.

2.4. Podľa Prílohy k Rozhodnutiu označenej ako „Postup pri uplatňovaní náhrad za pozemky (stavby) - usmernenie“ mali žalobkyne zaslať písomnú žiadosť o poskytnutie náhrady podľa priloženého vzoru na Slovenský pozemkový fond, regionálne pracovisko Nové Zámky do 6 mesiacov odo dňa právoplatnosti rozhodnutia, pričom v Usmernení bolo uvedené, že žiadosť o náhradu treba zaslať až po doručení ocenenia nehnuteľností. Napriek skutočnosti, že ocenenie predmetných nehnuteľností žalobkyniam v uvedenej lehote doručené nebolo, uplatnili si žiadosť o poskytnutie náhrady u žalovaného 2/ na regionálnom pracovisku Nové Zámky, podaním doručeným dňa 11.05.2004, pričom u právneho predchodcu žalovaného 1/ si žalobkyne uplatnili žiadosť o poskytnutie náhrady ešte pred vydaním Rozhodnutia podaním z 08.03.1994.

3.1. Vo veci doriešenia reštitučného nároku sa až dňa 13.08.2008 uskutočnilo pojednávanie na Obvodnom Pozemkovom úrade v Nových Zámkoch za účelom vypracovania znaleckého posudku na nehnuteľnosti, za ktoré má byť poskytnutá náhrada. Vzhľadom na skutočnosť, že predmetom ocenenia mali byť v súčasnosti neexistujúce stavby - dom, maštaľ, hospodárska budova - odstránené právnym predchodcom povinnej osoby, dokazovanie v predmetnej veci trvalo dlhšie obdobie a vo veci sa uskutočnili ďalšie pojednávania. Znalecký posudok č. 219/2008 vo veci stanovenia ceny neexistujúcich stavieb v kat. úz. M., lokalizované na parc. č. XXXX/X zo dňa XX.XX.XXXX a Doplnenie č. 1 znaleckého posudku č. 219/2008 zo dňa 22.09.2009, boli žalobkyniam doručené Obvodným Pozemkovým úradom dňa 02.01.2011. Podľa znaleckého posudku č. 219/2008, bola zistená cena predmetných nehnuteľností ku dňu 14.12.1959 vo výške 1 251 810,- Sk, avšak na základe námietok, vznesených žalovaným 1/, podaním doručeným Obvodnému Pozemkovému úradu dňa 27.01.2009, bola uvedená zistená cena znížená Doplnením č. 1 znal. posudku č. 219/2008 a zistená cena predmetných nehnuteľností ku dňu 14.12.1959, t. j. ku dňu ich prevzatia štátom, bola stanovená sumou 21 547 eur. Zistená cena predmetných nehnuteľností ku dňu 24.06.1991, t. j. ku dňu účinnosti zákona č. 229/1991 Zb., je 11 349 eur.

3.2. Po ukončení znaleckého dokazovania a stanovení hodnoty odstránených nehnuteľností, za ktoré má byť poskytnutá náhrada, sa žalobkyne podaním zo dňa 21.11.2011 obrátili na žalovaných 1/ a 2/ so žiadosťou o poskytnutie finančnej náhrady za nehnuteľnosti vo výške určenej znalcom ku dňu ich prevzatia štátom, t. j. 14.12.1959, vo výške 21 547 eur, ale žalovaní do podania návrhu na uvedenú žiadosť nereagovali.

4.1. Žalovaný 1/ sa písomne vyjadril k žalobe a uviedol, že podľa jeho názoru povinnou osobou, ktorá má žalobkyniam poskytnúť náhradu je žalovaný 2/ podľa Rozhodnutia Okresného úradu v Nových Zámkoch č. k. OPPaLH-00002-2003/005879/BT, a to z dôvodu, že podľa § 2 ods. 2 Nariadenia vlády č. 75/1993 Z. z., ktorým sa podrobnejšie upravuje postup pri uplatňovaní a vyporiadaní reštitučných nárokov k poľnohospodárskemu majetku, fond poskytne náhradu, ktorá patrí oprávnenej osobe podľa § 14 až § 16, § 20 a § 24 ods. 4 zák. č. 229/1991 Zb., ak nárok bol uplatnený riadne a včas a dohoda o poskytnutí náhrady štátnym podnikom nebola uzavretá do dňa schválenia privatizačného projektu. Štátny majetok, š. p., Palárikovo, právny predchodca Poľno SME, s.r.o., s žalobkyňami ako oprávnenými osobami neuzatvoril Dohodu o vydaní nehnuteľnosti. Zároveň podľa § 2 ods. 3 tohto Nariadenia vlády, ak ku dňu schválenia privatizačného projektu nebolo rozhodnuté o vydaní nehnuteľnosti, ktorých držiteľom je štátny podnik, ktorého majetok určený na privatizáciu sa prevádza v súlade so schváleným privatizačným

projektom na fond, stáva sa fond, prípadne ďalší nadobúdateľ podľa privatizačného projektu povinnou osobou.

4.2. Žalovaný 2/ sa písomne vyjadril k žalobe podaním zo dňa 03.04.2014, a uviedol, že s poukazom na ust. § 16 ods. 2 prvá veta, zák. č. 229/1991 Zb., nie je pasívne legitimovaným subjektom v danom konaní, ako aj s poukazom na skutkové tvrdenia o právnom nástupníctve žalovaného 1/ po bývalom štátnom majetku C.. Podľa citovaného ust. zák. č. 229/1991 Zb. má náhradu poskytnúť právnická osoba, resp. jej právny nástupca, ktorá vec drží, alebo držala v čase zániku nehnuteľnosti. Takouto osobou je výhradne žalovaný 1/. Povinnosť poskytnúť náhradu zo strany SPF vzniká až vtedy, ak takúto osobu nemožno zistiť podľa prvej vety citovaného zákonného ustanovenia (§ 16 ods. 2, druhá veta vyššie citovaného zákona). Z tohto dôvodu žiadal žalovaný 2/ žalobu voči nemu ako nedôvodnú zamietnuť.

5. Rozhodnutie Okresného úradu v Nových Zámkoch, č. k. OPPaLH-00002-2003/005879/BT, na základe ktorého sa žalobkyne domáhajú odškodnenia, nadobudlo právoplatnosť až 14.11.2003. Na základe čl. I. Zmluvy o predaji majetku štátu č. 80/1996 predávajúci SPF, kupujúcemu Poľno SME, s.r.o. previedol vlastnícke právo k privatizačnému majetku, ktorý je špecifikovaný v Prílohách zmluvy. V zmysle predmetnej zmluvy kupujúci na seba preberá reštitučné záväzky tých oprávnených osôb a v takej výške náhrady, ako je uvedené v privatizačnom projekte, v prílohe č. 6 - Súpis reštitučných nárokov oprávnených osôb k 31.12.1995. V Prílohe č. 6 - Súpis reštitučných nárokov oprávnených osôb k 31.12.1995 žalobkyne nie sú uvedené ako oprávnené osoby.

6. Vykonaným dokazovaním súd prvej inštancie zistil, že rozhodnutím Okresného úradu v Nových Zámkoch OPPaLH, zo dňa 09.10.2003 o vlastníctve bolo preukázané, že oprávneným osobám za nehnuteľnosti, ktoré v súčasnosti, teda ku dňu 09.10.2003, nie je možné vydať, nakoľko boli odstránené, v zmysle ust. § 14 ods. 1 zák. č. 229/1991 Zb., preto patrí nárok na náhradu, a to každej žalobkyni v 1. Ako povinná osoba v tomto rozhodnutí bol označený žalovaný 1/: Poľno SME, s.r.o., Palárikovo. Za oprávnené osoby boli označené žalobkyne 1/ a 2/ podľa ust. § 4 ods. 2 písm. c/.

7. Prílohou k rozhodnutiu bolo preukázané, že vedúci odboru OPPaLH v Nových Zámkoch V. U. D., podrobne rozviedol postup pri uplatňovaní náhrad za pozemky (stavby) s tým, aby žalobkyne písomnú žiadosť o poskytnutie náhrady podľa priloženého vzoru zaslali na SPF, regionálne pracovisko Nové Zámky do 6 mesiacov odo dňa právoplatnosti rozhodnutia, ktorým bol nárok na náhradu priznaný.

8. Žiadosťou o poskytnutie náhrady zo dňa 11.05.2004 žalobkyňa 2/ takúto žiadosť zaslala SPF, pracovisku v Nových Zámkoch, ktorou žiadala o náhradu za pozemky, stavby, ktoré podľa rozhodnutia OPPaLH, zo dňa 09.10.2003, nemožno vydať. Náhradu žiadala poskytnúť prevodom na účet. V poznámke k tejto žiadosti žalobkyňa 2/ uviedla, že do dňa podania tejto žiadosti nemala k dispozícii ocenenie nehnuteľnosti, ale v záujme zachovania lehoty na uplatnenie nároku svoju žiadosť podala včas. Po obdržaní znaleckého posudku zašle toto ocenenie SPF.

9.1. Žiadosťou žalobkýň zo dňa 08.03.1994, ktorú adresovali v tom čase Štátnemu majetku, š. p., Palárikovo o poskytnutie náhrady za zbúrané nehnuteľnosti, bolo preukázané, že dňa 18.11.1992 vyzvali Štátny majetok, š.p. Palárikovo na uzavretie dohody na vydanie nehnuteľností podľa § 9 zák. č. 299/1991 Zb., a k tejto výzve pripojili aj žiadosť o poskytnutie náhrady za budovy, ktoré boli súčasťou nehnuteľností uplatnených na základe reštitučného nároku. Jedná sa o rodinný dom, hospodárske budovy (maštal, sýpka, šopa, ošipáreň) na D., ktoré sa nachádzali na parc. č. XXXX. Uviedli, že nehnuteľnosti nimi uplatnené boli omylom vydané V. S. C., na základe ním predloženého rozhodnutia Štátneho notárstva o dedičstve po svojom otcovi, ktoré Štátne notárstvo vydalo v rozpore so zákonom, pretože tieto nehnuteľnosti boli t.č. vo vlastníctve štátu a neboli ani nikdy majetkom jeho otca N. C. ml.

9.2. Doplnením č. 1 znaleckého posudku č. 219/2008, bolo preukázané, že hodnota vydania majúcich nehnuteľností bola ocenená znalcom ku dňu 24.06.1991 sumou 11 349 eur, a ku dňu 14.12.1959 sumou 21 547 eur.

9.3. Žiadosťou o poskytnutie finančnej náhrady zo dňa 21.11.2011, ktorú adresovali žalobkyne žalovaným 1/ a 2/ bolo preukázané, že obe žalobkyne požiadali o poskytnutie finančnej náhrady za

nehnutelnosti vo výške určenej znalcom ku dňu ich prevzatia štátom, t.j. 14.12.1959, a vzhľadom na nesúlad rozhodnutia a usmernenia v určení právnickej osoby, ktorá je povinná finančnú náhradu poskytnúť, žiadosť zasielali Poľno SME, s.r.o. Palárikovo, ako povinnej osobe určenej rozhodnutím zo dňa 09.10.2003 a zároveň SPF, ktorý bol označený v usmernení - Prílohe rozhodnutia ako subjekt poskytujúci náhradu za nehnuteľnosti - stavby uvedené v rozhodnutí.

10.1. Zmluvou o predaji majetku štátu č. 80/1996, bolo preukázané, že takúto uzatvorili dňa 03.12.1996 SPF Bratislava a žalovaný 1/, predmetom zmluvy boli veci, iné majetkové hodnoty, práva a záväzky, ktoré prešli na predávajúceho podľa zák. č. 92/1991 Zb., v znení neskorších predpisov, na základe privatizačného projektu ŠM Palárikovo, š. p. - 1. výstup, schváleného rozhodnutím Prezídia Fondu národného majetku SR č. 590/1996 zo dňa 20.09.1996, a na základe rozhodnutia MP SR zo dňa 20.11.1996 o zrušení podniku bez likvidácie. Privatizačný majetok tvorili nehnuteľnosti špecifikované v Prílohe č. 1 k tejto zmluve, hnutelné veci špecifikované v Prílohe č. 2 k tejto zmluve, iné majetkové hodnoty, práva a záväzky špecifikované v Prílohách č. 1 - 30 tejto zmluvy, majetková účasť podniku na podnikaní inej osoby špecifikované v Prílohe č. 2 tejto zmluvy.

10.2. Špecifikáciou Príloh ku kúpnopredajnej zmluve bolo súdu preukázané, čo tvorí konkrétne túto špecifikáciu pod bodmi 1. - 30. Okrem iného v bode 6 túto špecifikáciu tvoril aj Súpis reštitučných nárokov oprávnených osôb.

10.3. Súpisom reštitučných nárokov oprávnených osôb k 31.12.1995 bolo preukázané, že sa tam nachádza aj meno V. S. C., s hodnotou 593 315,- Sk, so znamienkom +, čo v poznámke znamenalo, že voči nemu prebieha súdny spor.

11.1. Potvrdením SPF zo dňa 17.08.2009 bolo súdu preukázané, že na základe privatizačného projektu schváleného Rozhodnutím Prezídia Fondu národného majetku SR č. 590/1996, zo dňa 20.09.1996, bolo potvrdené, že nadobúdateľ privatizačného majetku spoločnosť žalovaného 1/, má vysporiadané všetky záväzky voči SPF zo Zmluvy o predaji majetku štátu č. 80/1996.

11.2. Rozhodnutím Okresného úradu Nové Zámky OPPaLH, zo dňa 08.01.1998, bolo preukázané, že ide o rozhodnutie o vlastníctve oprávnených osôb žalobkyň voči povinnej osobe žalovanému 1/, s tým, že oprávneným osobám sa na základe tohto rozhodnutia nepriznalo vlastnícke právo k stavbám v kat. úz. Y - M. - hospodárska šopa, maštal', a oprávneným osobám neprislúcha náhrada podľa § 14 a 16 zák. č. 229/1991 Zb., o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku.

12.1. Rozsudkom Krajského súdu v Nitre, č. k. 11S/16/98/29 zo dňa 31.08.1998, bolo preukázané, že napadnuté preskúmané rozhodnutie OPPaLH, z 08.01.1998, č. j. 1469/92/K, sa zrušilo a vec sa vrátila na ďalšie konanie. Krajský súd v tomto rozhodnutí poukázal na to, že oprávnené osoby - žalobkyne si uplatnili svoj nárok riadne a včas, a to písomnými podaniami z 18.12.1992, na pozemkovom úrade a aj u povinnej osoby. Uvedli nehnuteľnosti podľa parcelných čísel a uplatnili si tak nielen nárok na pôdu, ale aj na vydanie nehnuteľnosti, t. j. na pozemok i na stavbu na ňom stojacu. Bolo teda jasné, že uplatnený nárok sa vzťahuje na pôdu i stavby. Správny orgán, preto nesprávne právne posúdil vec.

12.2. Rozhodnutím Pozemkového úradu Nové Zámky, 21.11.1994, č. j. 1469/92/K, o vlastníctve, bolo oprávneným osobám žalobkyniam, proti povinnej osobe žalovanému 1/, priznané vlastnícke právo v 1 k pozemkom v kat. úz. M., presne určené podľa parcel a výmer v tomto rozhodnutí, lebo spĺňajú podmienky zákona uvedené v § 6 ods. 1, písm. b/.

12.3. Ďalším rozsudkom Krajského súdu v Bratislave, č. k. 24 S 64/95 zo dňa 30.11.1995 bolo súdu preukázané, že krajský súd preskúmané rozhodnutie Pozemkového úradu v Nových Zámokoch zo dňa 21.11.1994, č. j. 1469/92/K potvrdil. Navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznal. V odôvodnení tohto rozsudku krajský súd okrem iného uviedol, že pokiaľ ide o námietky navrhovateľa, Štátneho majetku, š. p., Palárikovo, týkajúce sa vlastníckeho práva V. S. C. k týmto nehnuteľnostiam, tieto sú právne irelevantné, nakoľko rozhodnutia o prejednaní dedičstva vo všeobecnosti majú iba deklaratórny charakter. V danom prípade V. S. C., nemohol dedičstvom nadobudnúť (§ 460 OZ) vlastníctvo k dotknutým nehnuteľnostiam, pretože jeho otec S. C. ich v čase svojej smrti v roku XXXX preukázateľne nevlastnil, pretože boli v štátnom vlastníctve.

12.4. Výpisom z Obchodného registra žalovaného 1/, bolo preukázané, že žalovaný 1/ pod obchodným menom: Poľno SME, s.r.o., so sídlom Remeselnícka 2, Palárikovo, bol zapísaný pod týmto názvom od 05.08.1996.

13. Na základe vykonaného dokazovania súd prvej inštancie zistený skutkový stav právne posúdil podľa ustanovení § 5 ods. 1, § 6 ods. 1, § 13 ods. 1, § 14 ods. 1, 2, 3, 5, § 16 ods. 1, 2 prvá a druhá veta, ods. 3 zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v platnom znení, ďalej podľa § 1 ods. 1, § 2 ods. 2 a 3 Nariadenia vlády č. 75/1993 Z. z. a podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka a žalobe žalobkyň, ktorá bola podľa názoru súdu dôvodná, listinnými dôkazmi podložená a právne preukázaná, vyhovel.

14. Súd prvej inštancie poukázal na to, že žalobkyne v tomto konaní sa domáhali od žalovaných 1/ alebo 2/ povinnosti zaplatiť náhradu podľa ust. § 14 ods. 1 zák. č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku, keď na základe listinných dôkazov predovšetkým rozhodnutia Okresného úradu v Nových Zámkoch, odboru OPPaLH, zo dňa 09.10.2013 (zrejme 09.10.2003 - pozn. odvolacieho súdu), bolo rozhodnuté, že spĺňajú podmienku zákona č. 229/1991 Zb. v ust. § 4 ods. 2, písm. c/, že sú oprávnenými osobami na poskytnutie náhrady za nehnuteľnosti, ktoré v čase vydania tohto rozhodnutia už nebolo možné vydať, nakoľko boli odstránené v zmysle ust. § 14 ods. 1 vyššie citovaného zákona, a nárok na náhradu prináležal každej žalobkyni v 1, zároveň v tomto rozhodnutí bola určená aj povinná osoba, ktorá má túto náhradu poskytnúť a bola ním spoločnosť Poľno SME, s.r.o., Palárikovo, teda žalovaný 1/.

15.1. Žalobkyne jednoznačne preukázali, že včas a podľa lehoty ustanovenej podľa zák. č. 229/1991 Zb. si písomnými podaniami zo dňa 18.12.1992 na Pozemkovom úrade, ale aj u povinnej osoby uplatnili svoj nárok jednak na vydanie nehnuteľností, a v prípade, že tieto neexistujú, uplatnili za ne finančnú náhradu. O týchto včas podaných žiadostiach svedčí aj Príloha k rozhodnutiu z č. I. 18, ďalšia žiadosť o poskytnutie finančnej náhrady bola zaslaná žalobkyňou 2/ Slovenskému pozemkovému fondu, regionálnemu pracovisku v Nových Zámkoch, na základe právoplatného rozhodnutia OPPaLH zo dňa 09.10.2003, podľa ktorého žiadala žalobkyňa 2/ poskytnúť túto náhradu na účet s poznámkou, že do dňa podania takejto žiadosti neobdržala ešte ocenenie nehnuteľnosti, ale v záujme zachovania lehoty na uplatnenie nároku túto žiadosť podáva včas, a napokon žiadosťou zo dňa 08.03.1994, obe žalobkyne požiadali povinnú osobu v tom čase Štátny majetok, š.p., Palárikovo, so sídlom v Palárikove o poskytnutie náhrady za zbúrané nehnuteľnosti.

15.2. Všetky tieto dôkazy predložené žalobkyňami preukazujú skutočnosť, že si včas uplatnili u povinnej osoby žiadosti o poskytnutie finančných náhrad za zbúrané nehnuteľnosti. O tom, že im tieto zbúrané nehnuteľnosti právom prináležia svedčia aj ďalšie rozhodnutia, a to Rozhodnutie Pozemkového úradu Nové Zámky Pozemkového úradu Nové Zámky o vlastníctve, kde bolo opätovne rozhodnuté podľa § 9 ods. 4, zák. č. 229/1991 Zb., že žalobkyne sú oprávnenými osobami a povinnou osobou bol v tom čase Štátny majetok š.p. Palárikovo. V tomto rozhodnutí bolo tiež konštatované, že žalobkyne spĺňajú podmienky zákona v § 6 ods. 1, písm. b/ vyššie citovaného zákona a priznalo sa im vlastnícke právo k pozemkom v kat. úz. M..

16. Krajský súd v Bratislave svojím rozsudkom č. k. 24 S 64/95 zo dňa 30.11.1995 potvrdil preskúmané rozhodnutie Pozemkového úradu v Nových Zámkoch zo dňa 21.11.1994, ktoré bolo napadnuté odvolaním a v tomto rozsudku sa súd vysporiadal aj s námietkami bývalého Štátneho majetku, š. p., Palárikovo, predchádzajúcej organizácie terajšieho žalovaného 1/, týkajúce sa vlastníckeho práva V. S. C. k nehnuteľnostiam, v kat. úz. M., ku ktorým Pozemkový úrad Nové Zámky, priznal oprávneným žalobkyniam vlastnícke právo, že tieto sú právne irelevantné, nakoľko prejednaní dedičstva vo všeobecnosti majú iba deklaratórny charakter. V danom prípade V. S. C. nemohol dedičstvom nadobudnúť vlastníctvo k dotknutým nehnuteľnostiam, pretože jeho otec S. C. ich v čase svojej smrti preukázateľne neovládal, keďže boli v štátnom vlastníctve.

17.1. Súd prvej inštancie sa z právneho hľadiska musel vysporiadať so skutočnosťami v žalobe, ktorý zo žalovaných subjektov 1/ a 2/ je príslušný a je povinnou osobou podľa zák. č. 229/1991 Zb. na vyplatenie náhrady podľa ust. § 14 ods. 1 citovaného zákona. Vychádzal jednoznačne zo Zákona o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku č. 229/1991 Zb., v platnom znení, majúci jednoznačne za preukázané, že oprávnenými osobami sú žalobkyne jednak podľa Rozhodnutia

Okresného úradu v Nových Zámkoch OPPaLH zo dňa 09.10.2003, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 14.11.2003, a jednak podľa Rozhodnutia Pozemkového úradu Nové Zámky zo dňa 21.11.1994, v spojitosti s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 24 S 64/95.

17.2. Poukázal na to, že podľa § 5 vyššie citovaného zákona je presne špecifikované kto je povinnou osobou na vyplatenie náhrady za neexistujúce nehnuteľnosti, a v § 16 ods. 2 vyššie citovaného zákona je presne uvedené, že na poskytnutie náhrady je povinnou osobou právnická osoba (právny nástupca), ktorá vec drží, alebo držala v čase zániku nehnuteľnosti, alebo ju previedla na osobu, ktorá nehnuteľnosť podľa tohto zákona nevydáva.

17.3. V danom prípade držala v čase zániku nehnuteľnosti právnická osoba, ktorou bol Štátny majetok, š. p. Palárikovo. Tento subjekt nezanikol likvidáciou, ale jeho právnym nástupcom je podľa Zmluvy o predaji majetku štátu č. 80/1996 zo dňa 03.12.1996 žalovaný 1/. Z uvedeného teda jednoznačne vyplýva, že povinnou osobou je žalovaný 1/ a nie žalovaný 2/, ktorého vyjadrenie k žalobe zo dňa 03.04.2014 súd posúdil ako správne z právneho hľadiska.

18.1. Žalovaný 2/ tiež poukázal na skutočnosť, že podľa ust. § 16 ods. 2, veta prvá, zák. č. 229/1991 Zb. nie je subjektom v tomto konaní pasívne legitimovaným, ani nie je nástupcom po bývalom Štátnom majetku, š. p., Palárikovo a takouto osobou v zmysle zák. č. 229/1991 Zb., je výhradne žalovaný 1/, a preto považoval žalobu žalobkyní voči žalovanému 2/ za nedôvodnú, navrhol ju zamietnuť a súd tomuto návrhu aj vyhovel a žalobu voči žalovanému 2/ z uvedených dôvodov zamietol. Žalovaný 2/ by bol povinnou osobou len v prípade, ktorý je uvedený v ust. § 16 ods. 2, veta druhá, ale v danom prípade táto podmienka splnená nie je.

18.2. Žalobkyne sa vyjadrili svojimi výpoveďami k tomu, že žalovaného 2/ označili za žalovaného a žalovali ho iba z dôvodu opatrnosti, vzhľadom na určitý nesúlad, ktorý vyplýva z Rozhodnutia OPPaLH a Pozemkového úradu a z jeho usmernenia vyplývajúceho z Prílohy k tomuto rozhodnutiu.

18.3. K argumentácii žalovaného 1/, že nie je v danom prípade povinnou osobou a že povinnou osobou je žalovaný 2/ podľa aplikácie Nariadenia vlády č. 75/1993 Z. z., ktorým sa podrobnejšie upravuje postup pri uplatňovaní a vyporiadaní reštitučných nárokov k poľnohospodárskemu majetku, konkrétne k § 2 ods. 2, súd uviedol, že na daný prípad nie je možné aplikovať toto ustanovenie, vzhľadom na to, že toto ustanovenie treba vykladať v súlade s predchádzajúcimi, a to v súlade s § 1, z ktorých vyplýva, že aplikácia týchto ustanovení Nariadenia vlády nie je v tejto právnej veci dôvodná. Tiež bolo preukázané, že žalovaný 1/ sa aktívne zúčastňoval rokovania na Pozemkovom úrade v Nových Zámkoch, keď sa prejednávala cena a znal. posudok a všetky tieto námietky boli zohľadnené pri vypracovaní znaleckého posudku, ako aj pri cene nehnuteľností, a v tomto konaní žalovaný 1/ popiera nárok žalobkyní.

19.1. V súvislosti s Nariadením vlády č. 75/1993 Z. z., mal súd za to, že podľa ust. § 2 ods. 3 tohto Nariadenia vlády je jednoznačne uvedené, že ak ku dňu schválenia privatizačného projektu nebolo rozhodnuté o vydaní nehnuteľnosti, ktorej držiteľom je štátny podnik, ktorého majetok určený na privatizáciu sa prevádza v súlade so schváleným privatizačným projektom na fond, stáva sa fond, prípadne ďalší nadobúdateľ podľa privatizačného projektu v tomto rozsahu povinnou osobou. Z uvedeného ustanovenia jednoznačne vyplýva, že ak existuje nadobúdateľ podľa privatizačného projektu, ktorým je Poľno SME, s.r.o., teda žalovaný 1/, tento nadobúdateľ sa stáva povinnou osobou.

19.2. Konštatoval, že v danom prípade nie je možná aplikácia Nariadenia vlády č. 75/1993 Z. z. vzhľadom aj na ďalšiu skutočnosť, že v § 1 sa uvádza, že toto Nariadenie vlády sa vzťahuje výlučne na náhradu k pozemkom, netýka sa náhrady za zbúrané nehnuteľnosti, lebo v tomto ustanovení sa výslovne uvádza, že náhrada sa poskytuje za pozemky, ktoré sa podľa zákona nevydávajú, a za ktoré nebol oprávnenej osobe poskytnutý iný pozemok, poskytne štát náhradu prostredníctvom SPF. Z citovaného ustanovenia teda jednoznačne vyplýva, že toto Nariadenie vlády vo vzťahu k náhrade za zbúrané nehnuteľnosti, teda sa neaplikuje na náhradu pozemku, sa neaplikuje.

20.1. K námietke žalovaného 1/ ohľadom reštitučného nároku V.. S. C. uviedol, že v zmysle Zmluvy o predaji majetku štátu, ktorá bola podpísaná a účinná dňa 03.12.1996, sa v Súpise reštitučných nárokov oprávnených osôb uvádza aj nedoriešený reštitučný nárok žalobkyní, ktorý je ale označený ako reštitučný nárok V.. S. C., s tým, že k menu tejto oprávnenej osoby je uvedené znamienko +, ktoré

v poznámke vysvetľuje, že ide o prebiehajúci súdny spor, čoho dôkazom je Rozsudok Krajského súdu v Bratislave, č. k. 24 S 64/95, zo dňa 30.11.1995, o ktorom súd sa už zmienil v úvode tohto odôvodnenia. Skutočnosť, že ide o reštitučný nárok žalobkýň mal súd preukázané z rozhodnutí, ktoré už citoval, teda jednak z rozhodnutia Okresného úradu v Nových Zámkoch OPPaLH z 09.10.2003, z rozhodnutia Pozemkového úradu Nové Zámky zo dňa 21.11.1994, č. j. 1469/92/K a z rozsudku Krajského súdu v Bratislave, č. k. 24 S 64/95, v ktorých sa uvádza, že v reštitučných nárokoch sa uvádza meno V. S. C., ktorý podľa výpovede žalobkyne 2/ využil zhodu mien alebo zhodu mena N. C., ktorý bol prídelcom podľa prídelovej listiny, z ktorej vyplýva tento reštitučný nárok a bol právnym predchodcom žalobkýň.

20.2. Čo sa týka námietky žalovaného 1/, ktorou zdôvodňoval nemožnosť podania odvolania voči právoplatnému rozhodnutiu správneho orgánu v čase, keď bolo rozhodnutie vydané s možnosťou podania odvolania do 30 dní, táto námietka a argumentácia spočívajúca v personálnych zmenách žalovaného nemôže byť dôvodom nepodania odvolania, ak s týmto rozhodnutím označená povinná osoba nesúhlasila. Personálne zmeny žalovaného 1/ nemohli ovplyvniť právoplatnosť rozhodnutia, na základe ktorého si žalobkyne uplatňujú reštitučný nárok na vyplatenie náhrady.

21.1. Na základe vyššie uvedeného v súlade s právnou argumentáciou a s právnym odôvodnením mal súd za to, že nárok žalobkýň je jednoznačne preukázaný, a preto ich žalobe vyhovel tak, že žalovaný 1/ je povinný zaplatiť každej zo žalobkýň sumu po 10 773,50 eur, spolu s príslušným úrokom z omeškania vo výške 8,75 % ročne odo dňa 01.01.2012 až do zaplatenia, v súlade s ust. § 517 ods. 2 OZ, v spojitosti s Nariadením vlády č. 87/1985 Z. z. v platnom znení, lebo výška oprávneného nároku žalobkýň na náhradu bola určená v súlade s Doplnením č. 1 znaleckého posudku č. 219/2008, keď hodnota zbúraných nehnuteľností za rodinný dom, obytnú časť prevádzkovej stavby, maštal a hospodársku budovu bola ku dňu 14.12.1959 v sume 21 547 eur, teda na každú zo žalobkýň pripadá suma, ktorá je citovaná vo výroku tohto rozsudku.

21.2. Žalovaný 1/ sa dostal do omeškania s vyplatením tejto náhrady od 01.01.2012, čo bolo preukázané tým, že žalobkyne podali poslednú žiadosť o poskytnutie finančnej náhrady adresovanú obom žalovaným dňa 21.11.2011 a neurčili v tejto žiadosti lehotu, do ktorej majú tieto subjekty poskytnúť náhradu, preto súd mal za to, že si správne uplatnili úrok z omeškania od 01.01.2012, lebo žalovaní mali dostatočný čas od obdržania žiadosti ešte v novembri 2011, aby túto náhradu zaplatili do konca roka 2011.

21.3. Žalovaného 1/ zaviazal na vyplatenie istín a úrokov z omeškania žalobkyniam 1/ a 2/, do 15 dní od právoplatnosti rozsudku. Žalobu voči žalovanému 2/ zamietol s poukazom na tie skutočnosti, ktoré uviedol už vyššie v tomto odôvodnení.

22. O trovách konania rozhodol podľa ust. § 142 ods. 1 OSP, a keďže žalobkyne boli v tomto konaní úspešné, prináleží im priznanie plnej náhrady trov konania a k povinnosti uhradiť túto náhradu trov konania súd zaviazal žalovaného 1/. Žalobkyne si do 3 dní od vyhlásenia rozsudku neuplatnili žiadnu náhradu trov, preto súd zaviazal žalovaného 1/ povinnosťou zaplatiť žalobkyniam 1/ ako aj 2/ titulom náhrady trov konania sumu 0,- eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

23. Proti tomuto rozsudku podal žalovaný 1/ v zákonnej lehote odvolanie v časti výroku o povinnosti žalovaného 1/ zaplatiť každej zo žalobkýň 1/ a 2/ sumu 10 773,50 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,75 % ročne odo dňa 01.01.2012 až do zaplatenia a titulom náhrady trov konania sumu 0,- eur. Odvolanie podal z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci ako aj z dôvodu, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a vec nesprávne právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav (§ 205 ods. 2 písm. d/, f/ a h/ OSP).

24.1. Žalovaný 1/ v odvolaní uviedol, že naďalej odmieta svoju pasívnu vecnú legitímáciu v tomto konaní. Poukázal na to, že Zmluvou o predaji majetku štátu č. 80/1996 zo dňa 03.12.1996 nadobudol od predávajúceho: Slovenský pozemkový fond, veci, majetkové hodnoty, práva a záväzky, ktoré prešli na predávajúceho podľa zákona č. 92/1991 Zb. na základe privatizačného projektu ŠM Palárikovo, š.p. - 1. výstup, schváleného rozhodnutím Prezídia fondu národného majetku Slovenskej republiky č. 590/1996 zo dňa 20.09.1996. Do dňa schválenia privatizačného projektu nebola ŠM Palárikovo, š.p. uzavretá dohoda o poskytovaní náhrady žalobkyniam, a preto podľa ust. § 2 ods. 2

Nariadenia vlády č.75/1993 Z. z. túto náhradu má poskytnúť žalovaný 2/. Súd prvého stupňa pochybil, keď úplne odignoroval poznámku pod čiarou 9/ v § 2 ods. 2 Nariadenia vlády SR č. 75/1993 Z. z., ktorá jednoznačne odkazuje aj na náhrady za zbúrané nehnuteľnosti (§ 14), a teda aplikácia tohto ustanovenia Nariadenia vlády SR č. 75/1995 Z. z. v tomto prípade nemôže byť vylúčená. Subjektom na poskytnutie náhrady za zbúrané stavby, ak nárok bol uplatnený riadne a včas, pričom dohoda o poskytnutí náhrady štátnym podnikom do dňa schválenia privatizačného projektu nebola uzavretá, má byť teda Slovenský pozemkový fond, t. j. žalovaný 2/.

24.2. S právnym názorom súdu prvého stupňa, v zmysle ktorého si mali žalobkyne uplatniť svoj nárok na náhradu včas a podľa lehoty ustanovenej v zákone č. 229/1991 Zb. žalovaný 1/ nesúhlasí a namieta nesprávne právne posúdenie vecí, pretože prvostupňový súd pri rozhodovaní o podanom návrhu v rozpore s ust. § 583 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov neprihliadol na preklúziu práva oprávnenej osoby na náhradu, ktorá bola do zákona č. 229/1991 Zb. doplnená novelou vykonanou zákonom č. 571/2007 Z. z., s účinnosťou od 01.01.2008. V zmysle ust. § 16 ods. 3 zákona č. 229/1991 Zb. v znení účinnom do 31.12.2007 mali žalobkyne po právoplatnosti rozhodnutia o priznaní práva na náhradu, keďže k dohode o vydaní náhrady nedošlo, najneskôr do 6 mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia bývalého Okresného úradu v Nových Zámkoch, OPPLH (t. j. do 14.05.2004) vyzvať povinnú osobu na vydanie náhrady. V súlade s ust. § 16 ods. 3 zákona č. 229/1991 Zb. účinného do 31.12.2007 bola tiež k rozhodnutiu o priznaní práva na náhradu pripojená príloha- usmernenie ohľadne postupu pri uplatňovaní náhrady za pozemky (stavby), v ktorej správny orgán upozorňuje na skutočnosť, že do 6 mesiacov odo dňa právoplatnosti rozhodnutia, ktorým bol nárok priznaný, majú oprávnené osoby zaslať písomnú žiadosť o poskytnutí náhrady na SPF. Túto povinnosť si splnila len žalobkyňa 2/, a to vo vzťahu k žalovanému 2/, ktorá dňa 11.05.2004 doručila žalovanému 2/ Žiadosť o poskytnutie náhrady zo dňa 05.05.2004. Vo vzťahu k žalovanému 1/ však žiadna zo žalobkýň po právoplatnosti rozhodnutia o priznaní práva na náhradu do 6 mesiacov výzvu na vydanie náhrady neuskutočnila.

25. Zmena zákona č. 229/1991 Zb., uskutočnená zákonom č. 571/2007 Z. z. ustanovila zánik práva oprávnenej osoby na náhradu v prípade, že oprávnená osoba nevyzvala povinnú osobu na vydanie náhrady do 3 rokov od právoplatnosti rozhodnutia o priznaní náhrady, resp. v tých prípadoch, kedy rozhodnutie o priznaní práva na náhradu nadobudlo právoplatnosť pred 1. januárom 2008 (čo je tento prípad), ak oprávnená osoba neuskutočnila u povinnej osoby výzvu do 01.01.2009. Z formulácie prechodného ustanovenia § 33 ods. 5 zákona č. 229/1991 Zb. v znení neskorších predpisov je zrejmé, že účelom zákonodarcu bolo ustanoviť preklúziu práva na náhradu na všetky rozhodnutia o priznaní práva na náhradu, ktoré nadobudli právoplatnosť pred 1. januárom 2008, a po právoplatnosti ktorých oprávnená osoba neuplatnila výzvu na náhradu u povinnej osoby do 01.01.2009, prípadne do 3 rokov od nadobudnutia právoplatnosti takého rozhodnutia.

26. Žalobkyne 1/ a 2/ svoju Žiadosť o poskytnutie náhrady zo dňa 21.11.2011 doručili žalovanému 1/ až dňa 13.12.2011, t. j. po zákonom zániku (preklúzii) ich práva na náhradu a návrh na súd, ktorým sa domáhajú od žalovaného 1/ alebo 2/ náhrady, podali až dňa 14.11.2013. S ohľadom na ust. § 583 Občianskeho zákonníka má žalovaný 1/ za to, že súd prvého stupňa mal ex offo prihliadnuť na zánik práva žalobkýň 1/ a 2/ na náhradu a podaný návrh z tohto dôvodu v celom rozsahu zamietnuť. Žalovaný 1/ v tejto súvislosti poukázal na jednu zo základných zásad práva, ktorou je „vigilantibus iuris“, teda práva patria bdelym, s ktorou zásadou podľa názoru žalovaného v 1/ konanie žalobkýň 1/ a 2/ nekorešponduje. Vzhľadom na uvedené žalovaný 1/ navrhol, aby odvolací súd rozsudok v napadnutom rozsahu zmenil tak, že žalobu žalobkýň 1/ a 2/ voči žalovanému 1/ zamietne a žalobkyniam 1/ a 2/ uloží povinnosť zaplatiť žalovanému 1/ spoločne a nerozdielne náhradu trov konania do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia, prípadne aby odvolací súd rozsudok v napadnutej časti zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

27. K odvolaniu žalovaného 1/ sa vyjadril žalovaný 2/, ktorý konštatoval, že sa stotožňuje s posúdením prípadu súdom prvého stupňa. Povinnou osobou podľa zákonného ustanovenia § 16 ods. 2 zákona č. 229/1991 Zb. je výlučne žalovaný 1/. Štát zastúpený SPF nastupuje do pozície povinnej osoby až v prípade, ak takúto nie je možné určiť podľa § 16 ods. 2 prvej vety, čo nie je prípad žalovaného. Právoplatné rozhodnutie OÚ odboru OPPLH v Nových Zámkoch č. 0002 2003/005879/BT určilo za povinnú osobu žalovaného 1/ ako právneho nástupcu Štátneho majetku Palárikovo, ktorý nehnuteľnosti držal v čase ich odstránenia. Žalovaný 2/ v uvedenej súvislosti poukázal na všeobecne akceptovateľnú

skutočnosť, podľa ktorých sú všeobecné sudy oprávnené skúmať správne akty len v rámci toho, či nejde o akty nulité, t. j. vydané absolútne vecne nepríslušným orgánom. Všeobecný súd preto nie je oprávnený skúmať a spochybniť citované rozhodnutia správneho orgánu o povinnej osobe, nakoľko toto je vydané vecne príslušným orgánom a je právoplatné. Poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 198/2008 a 2 Cdo 24/2007.

28. Žalobkyne 1/ a 2/ vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného 1/ poukázali na to, že prvostupňový súd pri posudzovaní pasívnej legitímácie správne aplikoval ustanovenie § 2 ods. 3 Nariadenia vlády č. 75/1993 Z. z., podľa ktorého sa nadobúdateľ podľa privatizačného projektu, t. j. žalovaný 1/ stáva povinnou osobou podľa osobitných predpisov. Právne nástupníctvo žalovaného 1/ po pôvodnej povinnej osobe jednoznačne vyplýva aj z ďalších vyššie citovaných zákonných ustanovení osobitného predpisu, pričom SPF má v zmysle nich poskytnúť nadobúdateľovi privatizovaného majetku (právnemu nástupcovi) len kompenzáciu plnenia poskytnutého oprávnenej osobe, t. j. nestáva sa subjektom, ktorý by mal priamo plniť oprávnenej osobe. Prvostupňový súd však posudzoval pasívnu legitímáciu v tomto konaní prioritne a správne na základe príslušných ustanovení reštitučného zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku, pričom správne aplikoval ustanovenie § 5 ods. 1 a 2, ustanovenie § 14 ods. 1 a ustanovenie § 16 ods. 1 a 2. Na základe citovaných ustanovení možno jednoznačne ustáliť, že povinnou osobou, ktorá má zároveň poskytnúť náhradu za stavby, ktoré zanikli z dôvodu ich odstránenia povinnou osobou, je žalovaný 1/ ako právny nástupca pôvodnej povinnej osoby Štátny majetok, š.p. Palárikovo.

29.1. Prvostupňový súd pri posudzovaní pasívnej vecnej legitímácie žalovaného 1/ správne vzal do úvahy v konaní preukázanú skutočnosť, že predmetný reštitučný nárok, teda predpokladané vyplatenie náhrady za odstránené stavby, bolo zahrnuté aj v privatizačnom projekte a v zmluve o predaji majetku štátu č. 80/1996 zo dňa 03.12.1996, uzavretej medzi predávajúcim Slovenským pozemkovým fondom a kupujúcim Poľno SME, s.r.o. Podľa označenej zmluvy kupujúci na seba preberá reštitučné záväzky v celkovej výške 8 388 000,- Sk uvedenej v privatizačnom projekte a z jej prílohy č. 6 označenej ako Súpis reštitučných nárokov oprávnených osôb k 31.12.1995 vyplýva povinnosť kupujúceho uspokojiť reštitučný nárok oprávnenej osoby - V. S. C., pri ktorého mene je v poznámke uvedené, že o nároku prebieha súdny spor. Poznámka súdneho konania s poukazom na č. k. 11S 16/98, vedeného v tom čase na Krajskom súde v Nitre, ako aj v konaní vydaný rozsudok č. k. 11S 16/98-29 zo dňa 31.08.1998 preukazujú, že ide o reštitučný nárok žalobkyň, ktorý si neoprávnene uplatnil V. S. C., využívajúc pritom zhodu mien pôvodných vlastníkov. V tejto súvislosti poukázali aj na rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. 24S 64/95 zo dňa 30.11.1995, z ktorého odôvodnenia rovnako vyplýva, že nárok oprávnenej osoby V. S. C., uvádzaný v prílohe č. 6 v súpise reštitučných nárokov, je v skutočnosti reštitučným nárokom žalobkyň. Z vyššie uvedeného zároveň jednoznačne vyplýva, žalovaný 1/ v čase privatizácie štátneho majetku - Štátneho majetku, š.p. Palárikovo mal ako jeho právny nástupca vedomosť o nedoriešenom reštitučnom nároku a o riadne uplatnenom práve na náhradu žalobkyň, nakoľko bol v oboch vyššie označených súdnych konaniach ich účastníkom- v sp. zn. 24S 64/95, vedenom na Krajskom súde v Bratislave, na strane navrhovateľa, toho času ešte ako pôvodná povinná osoba Štátny majetok, š.p. Palárikovo a v sp. zn. 11S 16/98 vedenej na Krajskom súde v Nitre, na strane odporcu 2/ už ako jeho právny nástupca Poľno SME, s.r.o., terajší žalovaný 1/.

29.2. Odhliadnuc od vyššie uvedenej argumentácie bola pasívna legitímácia žalovaného 1/ jednoznačne určená rozhodnutím správneho orgánu Okresného úradu v Nových Zámkoch č. OPPaLH-00002-2003/005879/BT zo dňa 09.10.2003, právoplatným dňa 14.11.2003, ktorým správny orgán a/ žalobkyniam priznal právo na náhradu vo výroku č. 3 rozhodnutia podľa § 14 ods. 1 zákona č. 229/1991 Zb., b/ voči povinnej osobe Poľno SME, s.r.o. Palárikovo uvedenej v záhlaví rozhodnutia, c/ vo výroku č. 2 špecifikoval ako dôvod nepriznania vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam ich neexistenciu a ich odstránenie právnym predchodcom povinnej osoby po prechode nehnuteľnosti do vlastníctva štátu. Uvedené rozhodnutie správneho orgánu nadobudlo právoplatnosť dňa 14.11.2003 a je irelevantné tvrdenie žalovaného 1/, že voči rozhodnutiu správneho orgánu nepodal v zákonnej lehote odvolanie z dôvodu v tom čase prebiehajúcej personálnej zmeny na úrovni štatutárneho zástupcu. O pasívnej legitímácii žalovaného 1/ ako povinnej osoby na vyplatenie reštitučnej náhrady svedčí i jeho postoj v správnom konaní pri oceňovaní predmetnej reštitučnej náhrady znaleckým dokazovaním, na ktorom sa v priebehu roku 2009 aktívne zúčastňoval, pričom nikdy svoje postavenie povinnej osoby ani nárok žalobkyň vyplývajúci z vyššie označeného rozhodnutia nespochybňoval. Pasívna legitímácia

žalovaného 1/ bola v tomto konaní správne zistená, dostatočne preukázaná a odôvodnená, preto považujú tento odvolací dôvod za neopodstatnený.

30. K namietanej preklúzii práva na reštitučnú náhradu uvedenej v odvolaní, vyplývajúceho žalobkyniam z vyššie uvedeného rozhodnutia správneho orgánu žalobkyne uviedli, že je krajne účelová, v celom rozsahu neopodstatnená a aj v rozpore s účelom reštitučných právnych noriem. Účelom doplnenia zákona č. 229/1991 Zb. o preklúzii práva vo vzťahu k právu na poskytnutie náhrady ustanovenej v § 16 ods. 3, bližšie upravenej v prechodných ustanoveniach § 33 ods. 5 bolo predovšetkým: a/ zjednotenie úpravy podľa ustanovenia § 13, v ktorom bol ustanovený zánik práva len vo vzťahu k oneskorenému uplatneniu práva na vydanie a navrátenie vlastníctva k existujúcim pôvodným nehnuteľnostiam, resp. k tým, za ktoré sa náhrada nepriznávala, nakoľko k nim bolo priznané vlastníctvo, b/ zrýchlenie procesu konania o poskytnutí konkrétnej reštitučnej náhrady prostredníctvom SPF, ktorý nemal vedomosť o priznaných reštitučných nárokoch na náhradu, kým neboli konkrétnou oprávnenou osobou na Slovenskom pozemkovom fonde uplatnené, c/ tým oprávneným osobám, ktoré si dosiaľ priznané právo na náhradu voči SPF neuplatnili, a zároveň tým oprávneným osobám, ktorým bude priznané právo v budúcnosti, stanoviť prekluzívnu lehotu na jej uplatnenie, aby bol proces vydávania reštitučných náhrad do budúca časovo ohraničený, resp. obmedzený a ukončiteľný.

31.1. Účelom novelizácie zákona a zámerom zákonodarcu v žiadnom prípade nebolo postihnúť dovtedy už riadne a včas uplatnené nároky na náhradu zánikom práva, nakoľko vyššie uvedené novelou dotknuté ustanovenia by vo vzťahu k nim jednoznačne pôsobili retroaktívne. Rovnako nebolo zámerom zákonodarcu pod hrozbou preklúzie práva prinútiť oprávnené osoby k opakovanému uplatneniu práva na náhradu.

31.2. Žalobkyne si uplatnili reštitučný nárok k predmetným nehnuteľnostiam v zákonnej lehote do 31.12.1992 podľa § 13 ods. 1 zákona č. 229/1991 Zb. podaním zo dňa 18.12.1992 na príslušnom okresnom úrade (v tom čase na Pozemkovom úrade v Nových Zámkoch) a zároveň vyzvali podaním zo dňa 18.12.1992 povinnú osobu a právneho predchodcu žalovaného 1/ Štátny majetok, š.p. Palárikovo na vydanie predmetných nehnuteľností. Včasné uplatnenie nároku vo vzťahu k pozemkom nebolo nikdy sporné a vyplývalo aj z rozhodnutia správneho orgánu a vyplývalo aj vyššie označených rozsudkov súdov. Podaním zo dňa 08.03.1994 označeným ako Žiadosť o poskytnutie náhrady za zbúrané nehnuteľnosti, adresovaným už len povinnej osobe, si žalobkyne uplatnili právo na náhradu u povinnej osoby, ktorým konkretizovali samozrejmu skutočnosť, že nežiadajú vydanie v tom čase už neexistujúcich stavieb, ale žiadajú ich finančnú náhradu. Zároveň povinnú osobu upozornili na skutočnosť, že náhradu za tieto zbúrané nehnuteľnosti si neoprávnene uplatnil V. S. C. s požiadavkou, aby povinná osoba jemu a ním požadovanú náhradu neplnila, resp. nevyplatila. O uplatnenom reštitučnom nároku žalobkyň s konečnou platnosťou rozhodli všeobecné sudy, ako vyplýva z rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. 24S 64/95 zo dňa 30.11.1995 (vydaného vo vzťahu k pozemkom) a najmä ako vyplýva z rozsudku Krajského súdu v Nitre č. 11S 16/98-29 zo dňa 31.08.1998, vydaného v konaní, predmetom ktorého bolo preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu č. j. 1469/92/Kt zo dňa 08.01.1998 vo vzťahu k žalobkyňami uplatnenému právu na náhradu podľa § 14-16 zákona č. 229/1991 Zb., v ktorom bol účastníkom konania na strane odporcu 2/ Poľno SME, s.r.o. Palárikovo, povinná osoba a žalovaný č. 1 v tomto konaní.

32.1. Krajský súd v Nitre uvádzaným rozsudkom vyslovil právny názor, že si žalobkyne uplatnili svoj nárok riadne a včas na pozemkovom úrade i u povinnej osoby a na základe tohto rozsudku vydal Okresný úrad v Nových Zámkoch (po uplynutí 5 rokov!) rozhodnutie č. OPPaLH-00002-2003/005879/BT zo dňa 09.10.2003, ktorým priznal žalobkyniam právo na náhradu za odstránené stavby voči povinnej osobe - žalovanému 1/.

32.2. Po uplynutí ďalších piatich rokov Okresný úrad v Nových Zámkoch začal v roku 2008 správne konanie za účelom ocenenia predmetných nehnuteľností znaleckým posudkom, bez ktorého oprávnené osoby nemohli požiadať rozhodnutím určenú povinnú osobu o vyplatenie konkrétne špecifikovanej finančnej náhrady, zodpovedajúcej priznanému právu na náhradu. Žalovaný 1/ bol účastníkom tohto správneho konania a napriek skutočnosti, že poznal znaleckým posudkom určenú cenu, ktorá bola ustálená (znížená takmer na polovicu) na základe jeho vlastných pripomienok a poskytnutej dokumentácie, oprávneným osobám finančnú náhradu dobrovoľne nevyplatil, a preto žalobkyne opakovane a z opatrnosti zaslali ďalšiu výzvu na plnenie, označenú ako Žiadosť o poskytnutie finančnej náhrady zo dňa 21.11.2011 už aj so špecifikáciou požadovanej výšky plnenia obom žalovaným.

Neobstojí preto argumentácia žalovaného 1/, že žiadosť o náhradu doručili žalobkyne žalovanému 1/ až po zániku práva s naznačeným účelovým tvrdením, že výzva zo dňa 21.11.2011 bola jedinou relevantnou na zachovanie práva, neprihliadnuc na skutočnosť, že táto výzva už nebola prvou v poradí. Odhliadnuc od skutočnosti, že išlo preukázateľne o opakovanú výzvu žalobkýň na plnenie u žalovaného 1/ a odhliadnuc od mnohonásobných telefonických urgencií, ktoré však žalobkyne nedokážu preukázať, sa žalobkyne napokon v záujme zachovania lehoty ustanovenej v § 110 Občianskeho zákonníka pod hrozbou premlčania práva na náhradu, priznaného právoplatným rozhodnutím správneho orgánu, museli obrátiť s vymáhaním nároku na súd.

33. Žalobkyne zdôraznili, že ich reštitučný nárok bol uplatnený riadne a včas opakovanými výzvami od roku 1992 a vzhľadom na skutočnosť, že bolo o predmetnom reštitučnom nároku opakovane pozitívne rozhodnuté na úrovni správneho aj súdneho konania, je poľutovania hodné, ako aj v rozpore s dobrými mravmi, že po vyše 22 rokoch sa žalovaný 1/ ďalším neopodstatneným odvolaním voči napadnutému rozhodnutiu prvostupňového súdu dovoľáva preklúzie práva a opätovne odďaľuje poskytnutie plnenia oprávneným osobám. Svoju argumentáciu doplnili o ustálenú a rozsiahlu judikatúru Najvyššieho súdu SR ako aj Ústavného súdu SR v oblasti aplikácie reštitučných zákonov (nálezy Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 12/2010 zo 7. júla 2010, sp. zn. I. ÚS 123/2010 z 30. júna 2010, sp. zn. I. ÚS 206/2010 z 24. novembra 2010, sp. zn. III. ÚS 259/2013 z 2. októbra 2013), podľa ktorej sa vo vzťahu k oprávneným osobám nemá pri rozhodovaní uplatňovať príliš formalistický, reštriktívny a arbitráry výklad právnej normy, majúc na zreteľ predovšetkým účel reštitučného zákonodarstva a nápravu krívd spôsobených v minulom režime, ktoré nemajú byť nahrádzané páchaním ďalších krívd v súčasnosti, pričom rozhodnutie má byť predovšetkým v súlade s všeobecne uznávanými zásadami spravodlivosti. Navrhli, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie ako vecne správne a zákonné v celom rozsahu potvrdil a priznal žalobkyňiam náhradu trov právneho zastúpenia v odvolacom konaní.

34.1. Na vyjadrenie žalobkýň k odvolaniu reagoval žalovaný 1/, ktorý vo svojom vyjadrení a k ich právnej argumentácii zotrval na názore, že nie je daná a ani v konaní nebola preukázaná jeho pasívna vecná legitímácia. Tvrdenie žalobkýň o správnej aplikácii § 2 ods. 3 Nariadenia vlády č. 75/1993 Z. z. súdom prvého stupňa, ale nie je v súlade s odôvodnením rozsudku, pretože zo strany 14 rozsudku je zrejmé, že súd aplikáciu ustanovení Nariadenia vlády č. 75/1993 Z. z. v tejto právnej veci odmietol. Ustanovenie § 2 ods. 3 Nariadenia vlády SR č. 75/1993 Z. z. však na tento prípad z pohľadu žalovaného 1/ nemožno použiť, pretože toto ustanovenie sa vzťahuje na nehnuteľnosti, o vydaní ktorých má byť rozhodnuté, a nakoľko toto ustanovenie používa pojem „držiteľ“, je zrejmé, že sa má vzťahovať na nehnuteľnosti existujúce ku dňu účinnosti zákona č. 229/1991 Zb. (t. j. ku dňu 24.6.1991), a teda nevzťahuje sa na stavby zbúrané pred 24.06.1991, t. j. neexistujúce stavby ku dňu schválenia privatizačného projektu. Z dôvodu, že neboli preukázané skutočnosti ustanovené v § 2 ods. 3 Nariadenia vlády SR č. 75/1993 Z. z., pri posudzovaní otázky, kto má byť povinnou osobou, treba vychádzať z ust. § 2 ods. 2 Nariadenia vlády SR č. 75/1993 Z. z., z ktorého dôvodu povinnou osobou na poskytnutie náhrady žalobkyňiam 1/ a 2/ má byť žalovaný 2/. Žalobkyne 1/ a 2/ v konaní nepreukázali, že by žalovaný 1/ bol právnym nástupcom právnickej osoby, ktorá zbúrané nehnuteľnosti držala v čase zániku nehnuteľnosti.

34.2. Rovnako tvrdenie žalobkýň, v zmysle ktorého prvostupňový súd správne vzal do úvahy v konaní preukázanú skutočnosť, že predmetný reštitučný nárok, teda predpokladané vyplatenie náhrady za odstránené stavby, bolo zahrnuté aj v privatizačnom projekte a v Zmluve o predaji majetku štátu č. 80/1996 zo dňa 03.12.1996, považuje žalovaný 1/ za absolútne nepreukázané, keďže v Zmluve o predaji majetku štátu č. 80/1996 zo dňa 03.12.1996 a v jej prílohe č. 6 - Súpis reštitučných nárokov oprávnených osôb k 31.12.1995 žalobkyne ako oprávnené osoby nie sú uvedené, ale ako oprávnená osoba sa uvádza V. S. C.. Za zavádzajúce považuje žalovaný 1/ tvrdenie žalobkýň vo vyjadrení k odvolaniu, podľa ktorého nárok oprávnenej osoby V. S. C., uvádzaný v prílohe č. 6 v súpise reštitučných nárokov, je v skutočnosti reštitučným nárokom žalobkýň, keď tieto sa zároveň snažia poznamku súdneho konania napasovať na súdne konanie vedené na Krajskom súde v Nitre pod sp. zn. 11S 16/98 a na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 24S 64/95. Z vykonaného dokazovania ale táto skutočnosť nevyplýva. V skutočnosti poznámka prebiehajúceho súdneho konania pri mene V. S. C. sa vzťahovala na vec vedenú na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 24S 10/95 a účastníkmi tohto súdneho konania neboli žalobkyne 1/ a 2/, ale V. S. C..

34.3. Rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 24S 64/95 zo dňa 30.11.1995 bolo priznané vlastnícke právo k nehnuteľnostiam, ktoré boli predmetom rozhodnutia Pozemkového úradu v Nových

Zámkoch č. j. 1469/92/K zo dňa 21.11.1994, t. j. uznáva žalobkyniam vlastnícke právo k pozemkom presne v rozsudku uvedených. Toto rozhodnutie v žiadnom prípade nerieši nárok žalobkyň na náhradu za zbúrané nehnuteľnosti. Vzhľadom na túto skutočnosť v konaní nebolo preukázané právne nástupníctvo žalovaného 1/ k bývalému ŠM Palárikovo, š.p. vo vzťahu k povinnosti vyplatiť náhradu za zbúrané nehnuteľnosti žalobkyniam 1/ a 2/, keď tento reštitučný záväzok nebol súčasťou prevzatého privatizovaného majetku žalovaným 1/.

34.4. V súpise reštitučných nárokov oprávnených osôb ku dňu 31.12.1995 pri mene V. S. C. náhrada za stavby je vyčíslená len na sumu 486 573,- Sk (t. j. 16.151,26 EUR). Žalovanému 1/ nie je známe, na základe akého právneho titulu by mal znášať povinnosť vyplatiť žalobkyniam sumu 21.547 EUR (t. j. 649.124,92,- Sk), na ktorej zaplataenie v celosti ho prvostupňový súd zaviazal. Žalovaný 2/ vydal potvrdenie č. j. DE/2009/020871 zo dňa 17.08.2009, v ktorom žalovaný 2/ potvrdil, že žalovaný 1/ má všetky záväzky zo Zmluvy o predaji majetku štátu č. 80/1996, ktorú uzatvoril SPF 03.12.1996 so žalovaným 2/, voči SPF ako realizátorovi privatizácie bývalého štátneho podniku ŠM Palárikovo vysporiadané, teda aj prevzaté reštitučné záväzky žalovaným 1/ museli byť k dátumu 17.08.2009 vysporiadané.

34.5. Rozhodnutie Okresného úradu v Nových Zámkoch, odboru pozemkového, poľnohospodárstva a lesného hospodárstva č. OPPaLH-00002-2003/005879/BT zo dňa 09.10.2003 je rozhodnutím o tom, že žalobkyniam 1/ a 2/ patrí nárok na náhradu. Pri vydávaní rozhodnutia nebola dostatočne skúmaná otázka, kto má byť povinnou osobou na poskytnutie náhrady, keď bývalý Okresný úrad Nové Zámky, OPP a LH nezisťoval skutočnosti rozhodné pre určenie povinnej osoby, najmä sa nezaoberal Zmluvou o predaji majetku štátu č. 80/1996 zo dňa 03.12.1996 a jej prílohami, z ktorého dôvodu toto rozhodnutie v otázke povinnej osoby (uvedenej len v záhlaví rozhodnutia) vykazuje vadu. Okrem toho výroková časť tohto rozhodnutia žalovanému 1/ neukladá žiadnu povinnosť.

35.1. Žalovaný 1/ tiež nesúhlasí s vyjadreniami žalobkyň vo vzťahu k namietnutej preklúzii práva. Žalobkyne uvádzajú svoju interpretáciu účelu doplnenia zákona č. 229/1991 Zb. o preklúzii práva vo vzťahu k právu na poskytnutie náhrady, ktorá však nevyplýva z dôvodovej správy k zákonu č. 571/2007 Z. z., ktorý novelizoval zákon č. 229/1991 Zb. a zaviedol preklúziu práva na náhradu. Ak by zákonodarca nemal v úmysle zakotviť povinnosť oprávnenej osoby uplatniť u povinnej osoby výzvu na vydanie náhrady po tom, čo rozhodnutie nadobudne právoplatnosť, potom by text: „Ak právo na náhradu závisí od rozhodnutia okresného úradu alebo súdu, končí táto lehota uplynutím troch rokov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia...“ v ust. § 16 ods. 3 zákona č. 229/1991Zb. obsiahnutý jednoducho nebol, teda uplatniť výzvu na vydanie náhrady u povinnej osoby v lehote podľa § 13 zákona č. 229/1991 Zb., t. j. do 31.12.1992, v prípade neuzavretia dohody medzi oprávnenou a povinnou osobou jednoducho nepostačuje. V tejto súvislosti žalovaný v 1/ poukázal na Uznesenie Ústavného súdu SR sp. n. PL.ÚS 3/2000 zo dňa 24.04.2001.

35.2. Z ďalších listinných dôkazov, ktoré žalobkyne založili do súdneho spisu po uplynutí lehoty ustanovenej v § 120 ods. 4 OSP, je preukázané, že žalobkyne nevyzvali žalovaného 1/ na vydanie náhrady po vydaní rozhodnutia Okresného úradu v Nových Zámkoch, OPP aLH č. OPPaLH-00002-2003/005879/BT zo dňa 09.10.2003, právoplatného dňa 14.11.2003, v lehote do 01.01.2009, t. j. nepreukázali, že by riadne a včas uplatnili právo na vydanie náhrady u žalovaného 1/.

36. Žalovaný 1/ týmto tiež vznáša námietku premlčania a nesúhlasí s tvrdením žalobkyň, že by sa právo na vydanie náhrady, uplatnené v tomto súdnom konaní, malo premlčať podľa § 110 Občianskeho zákonníka, t. j. v lehote 10 rokov. Podľa ustálenej súdnej praxe lehota na uplatnenie nároku na náhradu podľa ustanovenia § 14 až § 16 a nasl. zákona č. 229/1991 Zb. je lehotou pre uplatnenie nároku voči povinnej osobe, prípadne štátu. Na uplatnenie žaloby na súde v prípade nevyhoveniu nároku zo strany povinnej osoby potom plynie všeobecná trojročná premlčacia doba (rozsudok NS SR 5Cdo 16/97-ZSP 64/1998). Vzhľadom na uvedené by sa potom nárok žalobkyň mal premlčať najneskôr v lehote 3 rokov od právoplatnosti rozhodnutia Okresného úradu v Nových Zámkoch, OPP aLH č. OPPaLH-00002-2003/005879/BT zo dňa 09.10.2003, preto sa žalovaný 1/ z opatrnosti dovoľáva premlčania a žiada, aby súd na jeho námietku premlčania prihliadol, žalobkyniam premlčané právo nepriznal a prvostupňový rozsudok zmenil tak, že žaloby žalobkyň 1/ a 2/ zamietla.

37.1. Žalobkyne na vyjadrenie žalovaného 1/ reagovali záverečným vyjadrením zo dňa 03.03.2016, konštatujúc, že vecná pasívna legitímácia žalovaného 1/ jednoznačne a bez akýchkoľvek pochybností vyplýva z rozhodnutia správneho orgánu - Okresného úradu v Nových Zámkoch č. OPPaLH-00002-2003/005879/BT zo dňa 09.10.2003, právoplatného dňa 14.11.2003, ktorým bolo rozhodnuté o povinnej osobe na plnenie reštitučnej náhrady. Označené rozhodnutie správneho orgánu priznalo žalobkyniam nárok na náhradu a určilo povinnú osobu Poľno SME, s.r.o. Palárikovo, teda žalovaného 1/, ktorého povinnosť plniť reštitučnú náhradu vyplýva z príslušných ustanovení zákona č. 229/1991 Zb. (§ 5 ods. 1 a 2 a § 16 ods. 2), z označenia tejto povinnej osoby v záhlaví rozhodnutia, ako aj priamo z výroku rozhodnutia pod bodom 2.

37.2. S poukazom na predmetné rozhodnutie správneho orgánu je preto irelevantné a nadbytočné dodatočné dokazovanie v civilnom konaní, kto je povinnou osobou na plnenie, vzhľadom na skutočnosť, že táto právomoc bola zverená správneho orgánu a tento o povinnej osobe právoplatne rozhodol. Nepatrí do právomoci súdu v občianskoprávnom konaní posudzovať rozhodnutie správneho orgánu vo vzťahu k určeniu povinnej osoby mimo správneho súdnictva resp. nad rámec konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho konania (zrejme Občianskeho súdneho poriadku - pozn. odvolacieho súdu) a po uplynutí zákonných lehôt ustanovených pre správne súdnictvo, v ktorom súdy preskúmajú zákonnosť rozhodnutí a postupom orgánov verejnej správy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov.

37.3. K zániku práva sa žalobkyne podrobne vyjadrili podaním zo dňa 30.06.2015, ktorým poskytli súdu vyjadrenie k odvolaniu žalovaného proti rozhodnutiu prvostupňového súdu. Námietka premlčania práva sa vo vyjadrení žalovaného vznáša ako nová, dosiaľ neuplatnená námietka v konaní na druhom stupni, a preto považujú za nevyhnutné vyjadriť sa k vznesenej námietke premlčania práva. Námietka premlčania nie je akceptovateľná z týchto dôvodov: 1. Podľa názoru žalovaného ak by bol začiatok premlčacej doby od právoplatnosti rozhodnutia správneho orgánu, premlčacia doba by uplynula najneskôr 14.11.2006, t. j. ešte predtým ako v skutočnosti premlčacia doba plynúť začala. 2. Podľa § 101 Občianskeho zákonníka premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz. Rozhodnutím správneho orgánu, právoplatným dňa 14.11.2003, nebola určená lehota na plnenie, od ktorej by sa mohla počítať premlčacia doba. 3. Právo žalobkýň na zaplatenie reštitučnej náhrady nemohlo byť na súde uplatnené skôr, ako bola v pokračujúcom konaní na správnom orgáne znaleckým dokazovaním ustálená výška plnenia.

38. Žalovaná výška reštitučnej náhrady bola určená znaleckým posudkom č. 219/2008 zo dňa 29.11.2008, vypracovaným znalcom Ing. Štefanom Motúzom vo veci stanovenia ceny neexistujúcich stavieb v k. ú. M. a Doplnením č. 1 znaleckého posudku č. 219/2008 zo dňa 22.09.2009, ktoré bolo žalobkyniam doručené Obvodným pozemkovým úradom v Nových Zámkoch dňa 2.5.2011. Výška reštitučnej náhrady bola teda žalobkyniam známa až v roku 2011, a preto objektívne nebolo možné jej uplatnenie súdnou cestou a nemohla ani začať plynúť akákoľvek doba pred doručením znaleckého ocenenia od správneho orgánu. Poukazujúc na ust. § 563 Občianskeho zákonníka žalobkyne uviedli, že oprávnená osoba vyzvala povinnú osobu na plnenie reštitučnej náhrady vo výške podľa ocenenia znaleckým posudkom č. 219/2008 podaním zo dňa 21.11.2011 a následne bolo právo žalobkýň riadne a včas (aj v rámci všeobecnej premlčacej doby) uplatnené žalobou na súde dňa 14.11.2013. Navrhli, aby odvolací súd odvolaniu žalovaného 1/ nevyhovel a napadnuté rozhodnutie ako vecne správne a zákonné v celom rozsahu potvrdil a priznal žalobkyniam náhradu trov právneho zastúpenia v odvolacom konaní.

39. O podanom odvolaní žalovaného 1/ rozhodol Krajský súd v Nitre rozsudkom z 21. decembra 2016, č. k. 5Co/757/2015, ktorým podľa § 388 CSP rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti výroku o vyhovení nároku žalobkýň 1/ a 2/ proti žalovanému 1/ zmenil a žalobu žalobkýň 1/ a 2/ ako nedôvodne podanú pre preklúziu a pre dôvodne uplatnenú námietku premlčania zamietol.

40. K rozsahu odvolacieho prieskumu uviedol, že v sporovom konaní v tejto preskúmvanej veci ide o subjektívnu kumuláciu na obidvoch sporových stranách, keďže na obidvoch stranách vystupuje viac subjektov, teda ide o pluralitu subjektov ako aj pluralitu nárokov. Pretože odvolanie podal len jeden legitímovaný subjekt zo samotného spoločenstva na žalovanej strane, a to žalovaný 1/, nastal suspenzívny účinok podaného odvolania len vo vzťahu k napadnutým výrokom rozhodnutia súdu prvej inštancie. Keďže odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie podal iba žalovaný 1/, je napadnutý

rozsudok o zamietnutí žaloby žalobkýň proti žalovanému 2/ právoplatný a nie je predmetom prieskumu odvolacieho súdu.

41. Poukázal na to, že žalovaný 1/ namieta v odvolaní dve zásadné otázky, a to: a/ že nie je vo veci pasívne vecne legitimovaný, keďže nie je povinnou osobou podľa zákona č. 229/1991 Zb. a b/ že súd prvej inštancie neprihliadol na preklúziu práva oprávnenej osoby na náhradu, ktorá bola do zákona č. 229/1991 Zb. doplnená novelou zákona č. 229/1991 Zb., vykonanou zákonom č. 571/2007 Z. z., s účinnosťou od 01.01.2008. Poukázal na to, že túto povinnosť si splnila len žalobkyňa 2/, a to vo vzťahu k žalovanému 2/, ktorá dňa 11.05.2004 doručila žalovanému 2/ Žiadosť o poskytnutie náhrady zo dňa 05.05.2004, avšak vo vzťahu k žalovanému 1/ žiadna zo žalobkýň po právoplatnosti rozhodnutia o priznaní práva na náhradu do 6 mesiacov výzvu na vydanie náhrady neuskutočnila. V písomnom vyjadrení k vyjadreniu žalobkýň na odvolanie žalovaný 1/ uplatnil námietku premičania nároku žalobkýň.

42.1. K prvej námietke žalovaného 1/ o tom, že nie je v danej veci pasívne vecne legitimovaný odvolací súd poznamenal, že táto námietka nie je dôvodná a súd prvej inštancie sa s ňou správne vysporiadal, keď vychádzajúc z výsledkov vykonaného dokazovania uviedol, že pasívna legitimácia žalovaného 1/ je jednoznačne určená rozhodnutím správneho orgánu Okresného úradu v Nových Zámkoch, odbor pozemkový, poľnohospodárstva a lesného hospodárstva Nové Zámky zo dňa 09.10.2003, sp. zn. OPPaLH-00002-2003/005879/BT, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 14.11.2003. V tomto rozhodnutí tento správny orgán príslušný podľa § 9 ods. 4 zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov (v ďalšom texte len „zákon“) vo veci oprávnených osôb: M.. D. M., bytom H., Y. č. X a N.. S. D., bytom H., Y. č. X, proti povinnej osobe: Poľno SME, s.r.o. Palárikovo rozhodol, že 1. oprávnené osoby spĺňajú podmienku zákona uvedenú v ustanovení § 4 ods. 2 písm. c/, 2. Oprávneným osobám nepriznal vlastnícke právo k nehnuteľnostiam - maštaľ, hospodárska budova, ktoré sa nachádzajú v kat. z. M. a ktoré prešli do vlastníctva štátu spôsobom uvedeným v ustanovení § 6 ods. 1 písm. b/ zákona na základe rozhodnutia rady Krajského národného výboru v Nitre, odboru poľnohospodárstva číslo Pôd-3012/1959 zo dňa 14.12.1959 na základe zák. č. 46/1948 Zb. a dom, ktorý prešiel do vlastníctva štátu spôsobom uvedeným v ustanovení § 6 ods. 1 písm. p/ zákona a to bez právneho dôvodu. Uvedené nehnuteľnosti v súčasnosti už neexistujú, po prechode do vlastníctva štátu boli právnym predchodcom povinnej osoby a to bývalým Štátnym majetkom Palárikovo po prechode nehnuteľností do vlastníctva štátu odstránené. 3. Oprávneným osobám za nehnuteľnosti, ktoré v súčasnosti nie je možné vydať, nakoľko boli odstránené, v zmysle ustanovenia § 14 ods. 1 patrí nárok na náhradu a to: M.. D. M. rod. C. rod. čís. XXXXXX/XXXX v 1-ici a N.. S. D. rod. C. rod. čís. XXXXXX/XXXX v 1-ici. Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 14. novembra 2003.

42.2. V konaní o poskytnutie náhrady v zmysle § 14 ods. 1 zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku (ďalej len „zákon o pôde“) súd nemôže preskúmať správnosť rozhodnutia správneho orgánu o určení povinnej osoby; týmto rozhodnutím je viazaný a je povinný z neho vychádzať, preto odvolací súd tento odvolací dôvod považuje za neopodstatnený.

43.1. Pokiaľ ide o druhý, v odvolaní žalovaného 1/ namietaný dôvod, a to preklúzia práva žalobkýň na uplatnenie náhrady za odstránené stavby na súde, odvolací súd ho považoval za opodstatnený dôvod. Vzhľadom k tomu, že rozhodnutie správneho orgánu zo dňa 9.10.2003, č. k. OPPaLH-00002-2003/005879/BT o priznaní práva na náhradu žalobkyniam 1/ a 2/ nadobudlo právoplatnosť dňa 14. novembra 2003, teda pred 1. januárom 2008, skončila sa lehota na uplatnenie výzvy žalobkýň na náhradu proti žalovanému 1/ 1. januára 2009. Ide o preklúziu práva, ktorá bola do zákona o pôde zakotvená zákonom č. 571/2007, účinným od 01.01.2008, ktorým sa podľa dôvodovej správy v tomto zákone rieši situácia, keď v zákone absentuje postup a lehoty pri uplatnení nárokov oprávnených osôb na náhradu, ako to bolo v zákone č. 229/1991 Zb. V citovanom ustanovení § 33 ods. 5 zákona č. 571/2007 Z. z. sa rieši prechodné obdobie pre rozhodnutia vydané, resp. právoplatné pred účinnosťou tohto zákona.

43.2. Podľa § 583 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (OZ) v platnom znení, k zániku práva preto, že nebolo uplatnené v určenom čase, dochádza len v prípadoch uvedených v zákone. Na zánik súd prihliadne, aj keď to dlžník nenamietne.

43.3. Neuplatnením práva v určenom čase (preklúzii) dôjde k zániku práva na základe dvoch právnych skutočností, a to: a/ uplynutím určitej (tzv. prekluzívnej alebo prepadnej) lehoty a b/ neuplatnením práva v tejto lehote (ide o opomenutie oprávneného subjektu uplatniť právo - tzv. omisívny právny úkon oprávneného). Je nerozhodné, z akého dôvodu nebolo právo včas uplatnené, t. j. či sa tak stalo z nebanlivosti, úmyselne alebo pre objektívnu nezavinenu prekážku. Lehota uvedená v § 16 ods. 3 zákona o pôde je lehotou prekluzívnou prekluzívne lehoty charakterizujú tieto znaky: a/ nemožno ich dohodou predĺžiť, b/ ich uplynutím nastane zánik samotného práva, c/ k preklúzii práva súd prihliadne aj bez návrhu. Právne účinky zániku práva zákon spája s jeho neuplatnením. Právnym účinkom preklúzie možno zabrániť iba včasným uplatnením práva. Uplatnením práva sa tu rozumie: a/ u ktorého orgánu sa má právo uplatniť, b/ akým spôsobom má byť právo uplatnené, a c/ v akej lehote má byť právo uplatnené (prekluzívna lehota).

44. Právo na náhradu za obytné budovy, hospodárske budovy a iné stavby, ktoré sa nevydali žalobkyniam 1/ a 2/ ako oprávneným osobám, bolo voči žalovanému 1/ priznané rozhodnutím správneho orgánu zo dňa 09.10.2003, č. k. OPPaLH- 00002-2003/005879/BT, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 14. novembra 2003, teda pred 1. januárom 2008, preto sa lehota na uplatnenie výzvy na náhradu voči žalovanému 1/ skončila 1. januára 2009, išlo pritom o prekluzívnu lehotu, na ktorú musel odvolací súd prihliadnuť aj bez návrhu z úradnej povinnosti, a keďže žalobkyne výzvy na náhradu voči žalovanému 1/ neuplatnili v lehote do 31.12.2008, došlo k preklúzii ich práva na náhradu, a preto z uvedeného dôvodu odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a žalobu žalobkýň proti žalovanému 1/ zamietol.

45.1. Odvolací súd konštatoval, že ďalším dôvodom odvolania žalovaného 1/ bolo v odvolacom konaní uplatnenie námietky premlčania nároku žalobkýň a aj túto námietku považoval odvolací súd za dôvodne uplatnenú, pre ktorú bolo potrebné odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť a žalobu žalobkýň voči žalovanému 1/ zamietnuť. Uviedol, že nárok na náhradu za znehodnotenú nehnuteľnosť, obytné budovy, hospodárske budovy a iné stavby, ktoré nemožno vydať alebo ktoré zanikli (§ 14 ods. 1 zákona o pôde) je nárokom, ktorého uplatnenie závisí na rozhodnutí pozemkového úradu alebo súdu (§ 16 ods. 3 zákona o pôde), preto lehota na uplatnenie tohto nároku beží od právoplatnosti rozhodnutia pozemkového úradu, alebo od rozhodnutia súdu; od behu lehoty sa odvíja splatnosť pohľadávky oprávnenej osoby.

45.2. Podľa § 100 ods. 1 OZ právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

45.3. Podľa § 101 OZ, pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

46.1. Lehota na uplatnenie nároku na náhrady podľa ustanovenia § 14 až 16 a nasl. zákona č. 229/1991 Zb. je lehotou na uplatnenie nároku voči povinnej osobe, prípadne štátu. Na uplatnenie žaloby na súde v prípade nevyhoveniu nároku zo strany povinnej osoby potom plynie všeobecná trojročná premlčacia doba. Uplatnenie nároku žalobou na súde ohľadne náhrady za budovy poľnohospodárskej usadlosti, hospodárske budovy a iné stavby, ktoré podľa zákona č. 229/1991Zb. nemožno vydať oprávnenej osobe, nemusí predchádzať rozhodnutie pozemkového úradu o tom, že sa uvedené stavby nevydávajú (rozsudok NS SR sp. zn. 5 Cdo 16/97-ZSP 64/1998).

46.2. Žalobkyniam 1/ a 2/ ako oprávneným osobám bol rozhodnutím správneho orgánu zo dňa 9.10.2003 č. k. OPPaLH-00002-2003/005879/BT priznaný nárok na náhradu za odstránené nehnuteľnosti (maštal, hospodárska budova, dom) voči žalovanému 1/ ako povinnej osobe s tým, že každej z oprávnených osôb patrí nárok na náhradu v 1-ici, pričom uvedené rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 14. novembra 2003, a keďže žalovaný v 1/ v priebehu odvolacieho konania uplatnil námietku premlčania voči nároku žalobkýň, odvolací súd sa touto námietkou zaoberal a dospel k záveru, že námietka premlčania je dôvodná. Žalobkyne mali svoj nárok na súde uplatniť voči žalovanému 1/ v lehote troch rokov od právoplatnosti rozhodnutia Okresného úradu v Nových Zámkoch, odbor pozemkový, poľnohospodárstva a lesného hospodárstva Nové Zámky zo dňa 9.10.2003, č. k. OPPaLH-00002-2003/005879/BT, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 14.11.2003, teda v lehote do 14.11.2006.

47.1. Možnosť vykonania práva po prvý raz ako začiatok plynutia premlčacej doby nastáva v okamihu, keď sa veriteľ môže oprávnene domáhať na súde splnenia záväzku, teda je to okamih, kedy oprávnený

môže po prvýkrát s úspechom podať žalobu na splnenie záväzku, resp. ho inak s úspechom uplatniť. Právo mohlo byť prvýkrát vykonané vtedy, ak je spôsobilé na žalobu, t. j. keď možno podať žalobu na súde. Premlčaním právo nezaniká, ale sa len výrazne oslabuje tak, že zaniká nárok na uplatnenie práva. Námietku premlčania možno vzniesť kedykoľvek počas konania až do jeho právoplatného skončenia, teda aj v odvolacom konaní, pričom námietku premlčania uplatnenú až v odvolacom konaní nemožno považovať za novú skutočnosť, lebo nemá charakter skutkového tvrdenia, ale ide o námietku, ktorá má hmotnoprávne dôsledky prejavujúce sa v tom, že ak bola vznesená dôvodne, došlo k zániku nároku, t. j. subjektívne právo prestalo byť vznesením námietky premlčania vynúiteľné.

47.2. Pretože žalovaný 1/ sa v priebehu odvolacieho konania dovoľal premlčania, k premlčaniu sa vyjadrili aj obe žalobkyne, malo to za následok, že odvolací súd nemohol premlčané právo priznať, a preto aj z tohto dôvodu rozhodol tak, ako je uvedené v enunciaci tohto rozhodnutia.

48. V odvolacom konaní úspešnému žalovanému 1/ (§ 396 ods. 1, § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP) odvolací súd priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

49. Proti rozsudku odvolacieho súdu podali žalobkyne dovolanie, o ktorom Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol uznesením z 24. apríla 2019 sp. zn. 7Cdo 129/2019 tak, že dovolanie odmieta a žalovaná 1/ má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

50. Žalobkyne ako sťažovateľky podali ústavnú sťažnosť na Ústavný súd Slovenskej republiky vo veci namietaného porušenia základných práv a slobôd podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných práv a slobôd a práva podľa čl. 1 Dodatočného protokolu o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Nitre č. k. 5Co 737/2015-189 z 21. decembra 2016 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 7 Cdo 129/2018-268 z 24. apríla 2019.

51. Ústavný súd Slovenskej republiky v Náleze z 9. júna 2020 č. k. II. ÚS 401/2019-65 rozhodol:

1. Základné právo M.. D. M. a N.. S. D. podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 7Cdo 129/2018-268 z 24. apríla 2019 porušené boli.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 7 Cdo 129/2018-268 z 24. apríla 2019 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. M.. D. M. a N.. S. D. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 640,66 € (slovom šesťstoštyridsať eur a šesťdesiatšesť centov), ktorú je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný vyplatiť na účet advokátskej kancelárie MAPLE & FISH s.r.o., Dunajská 15/A, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovuje.

52.1. Najvyšší súd Slovenskej republiky následne o dovolaní žalobkýň 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 21. decembra 2016 sp. zn. 5Co/737/2015 rozhodol uznesením z 26. augusta 2020 sp. zn. 7Cdo/119/2020 tak, že rozsudok Krajského súdu v Nitre z 21. decembra 2016 sp. zn. 5Co/737/2015 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

52.2. V odôvodnení uznesenia najvyšší súd v bode 1 poukázal na žalobu žalobkýň, v bode 2 na rozhodnutie Okresného súdu Nové Zámky z 28. januára 2015 č. k. 9C/295/2013-105, v bode 3, 31.1 až 3.3 poukázal na rozsudok Krajského súdu v Nitre z 21. decembra 2016 sp. zn. 5Co/737/2015 a jeho odôvodnenie.

52.3. V bode 4 odôvodnenia uznesenia najvyšší súd poukázal na to, že proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podali žalobkyne dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovali z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP a podľa § 421 ods.1 CSP. Dovolacím dôvodom podľa § 432 CSP je vo vzťahu k prípustnosti dovolania podľa § 2421 CSP nesprávne právne posúdenie veci, podrobnejšie rozobraté dovolateľkami v ďalšom texte dovolania. Z celkového obsahu podaného dovolania (§ 124 ods. 1 CSP) vyplýva, že v skutočnosti bolo dovolanie- pôvodne označené (iba) § 421 ods. 1 v spojitosti s § 432 CSP - podané podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, a to pre nesprávne právne posúdenie žalobného nároku zo strany odvolacieho súdu v oboch jeho ťažiskových právnych záveroch o (i) preklúzii i o (ii) premlčaní práva, ktoré oba (i každý sám o sebe, pozn.) boli dôvodom na zamietnutie žaloby žalobkýň. V oboch prípadoch odvolací súd rozhodol podľa žalobkýň prekvapivo, celkom nepredvídateľne a arbitrálne po vyše dvadsiatich rokoch

od jeho uplatnenia. Okrem toho žalobkyne podali dovolanie aj z dôvodov uvedených v (ii) § 420 písm. f/ CSP.

52.4. Žalobkyne nesúhlasili s právnymi závermi odvolacieho súdu, že lehota na uplatnenie výzvy na náhradu proti žalovanej 1/ sa končila 1. januára 2009, a keďže žalobkyne výzvu na náhradu voči žalovanej 1/ neuplatnili v lehote do 31. decembra 2008, došlo k preklúzii ich práva na náhradu. Uvedený právny názor o preklúzii ich práva na náhradu bol podľa žalobkýň nesprávny preto, lebo si právo na náhradu vo vzťahu k žalovanej 1/, ako aj vo vzťahu k jej právnenému predchodcovi uplatnili riadne a včas ešte pred novelizáciou zákona o pôde, ktorou bola zákonom č. 571/2007 Z. z. ustanovená preklúzia vzťahujúca sa k právu na náhradu, čo bolo z ich strany doložené viacerými listinnými dôkazmi, na ktoré poukazyvali v bodoch A/ až F/ podaného dovolania. Podľa žalobkýň účelom a zámerom zákonodarcu pri prijímaní zákona č. 571/2007 Z. z. v žiadnom prípade nebolo postihnúť dovtedy už riadne a včas uplatnené nároky na náhradu zánikom práva a rovnako nebolo zámerom zákonodarcu pod hrozbou preklúzie práva prinútiť oprávnené osoby k opakovanému uplatneniu práva na náhradu. Uvedeným postupom sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a poukázali na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo 15, 29/2012.

53.1. Žalobkyne ďalej uvádzali, že odvolací súd nesprávne -ako opodstatnenú- posúdil aj žalovanou 1/ vznesenú námietku premlčania ich práva na náhradu za odstránené stavby (hoci v odvolaní vznesená nebola, ale až neskôr v rámci stanoviska žalovanej 1/ k vyjadreniu žalobkýň k odvolaniu) a premlčanie bolo druhým dôvodom, pre ktorý odvolací súd žalobu proti žalovanej 1/ zamietol. Nesprávne právne posúdenie premlčania práva odvolacím súdom -najmä z hľadiska určeného začiatku plynutia premlčacej doby a jej uplynutia dňom 14. novembra 2006- bolo ďalším žalobkýňami uvádzaným dovolacím dôvodom. Nesprávnosť právneho posúdenia premlčania zo strany odvolacieho súdu spočíva v tom, že všeobecná premlčacia doba nemohla začať plynúť od právoplatnosti rozhodnutia správneho orgánu, ale až od okamihu, keď sa mohlo právo vykonať po prvý raz [§ 101 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“)]. Pritom v určujúcom rozhodnutí správneho orgánu nebola určená lehota na plnenie a ani nebola stanovená výška reštitučnej náhrady. Žalobkyne tvrdili, že právo na zaplatenie reštitučnej náhrady nemohlo byť na súde uplatnené skôr, ako bola v pokračujúcom konaní v rámci správneho konania znaleckým dokazovaním ustálená výška plnenia. Moment vzniku pohľadávky je preto potrebné odvíjať nie od právoplatnosti rozhodnutia správneho orgánu (14. novembra 2003), ale až od doručenia znaleckého posudku o výške náhrady (2. mája 2011), resp. až od výzvy žalovanej 1/ na jej zaplatenie (21. novembra 2011). Keďže žaloba bola podaná 14. novembra 2013, v oboch prípadoch by bola žaloba podaná ešte počas trvania všeobecnej trojročnej premlčacej doby. Poukázali na rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky (I.ÚS 12/2010, I.ÚS 123/2010, I.ÚS 206/2010 a III. ÚS 259/2013) a rozhodnutia najvyššieho súdu (8Sžo 159/2010, 6 Sžo 67/2010 a 5 Sžo 67/2010), z ktorých podľa žalobkýň, o.i. vyplýva, že v oblasti aplikácie reštitučných zákonov sa vo vzťahu k oprávneným osobám nemá uplatňovať príliš formalistický, reštriktívny a arbitrárny výklad právnej normy, pričom rozhodnutie má byť predovšetkým v súlade so všeobecne uznávanými zásadami spravodlivosti.

53.2. Dovolanie podľa § 420 písm. f/ CSP žalobkyne odôvodnili nedostatočným a aj celkom chýbajúcim odôvodnením odvolacieho súdu a nesprávnym procesným postupom odvolacieho súdu, ktorým došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. V tomto smere s poukazom na ustanovenie § 367 ods. 2 CSP uviedli, že odvolací súd nezrušil prvostupňové rozhodnutie v celom rozsahu a zmenil ho len v meritórnom výroku, ktorým súd prvého stupňa žalobe vyhovel vo vzťahu k žalovanej 1/. V danej veci však od rozhodnutia o napadnutom výroku závisí aj výrok, ktorý odvolaním nebol výslovne dotknutý - teda odvolací súd mal zrušiť aj výrok súdu prvého stupňa, ktorým bola žaloba vo vzťahu k žalovanej 2/ zamietnutá. Táto časť výroku zostala v platnosti, hoci v konečnom dôsledku bola žaloba odvolacím súdom zamietnutá v celom rozsahu.

54.1. Žalovaná 2/ vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že nebola účastníčkou odvolacieho konania, keďže výrok rozsudku súdu prvej inštancie o zamietnutí žaloby voči nej nebol odvolaním dotknutý.

54.2. Žalovaná 1/ vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedla, že argumenty, ktoré dovolatelia uvádzajú vo svojom dovolaní sa týkajú predovšetkým dokazovania skutočnosti, že vyzvali žalovanú 1/ na vydanie náhrady včas, pričom na preukázanie týchto skutočností poukazujú dovolatelia na dôkazy, ktoré súdu predložili až v rámci odvolacieho konania, bez splnenia podmienok uvedených v § 366 CSP. Pokiaľ ide o § 420 písm. f/ CSP dovolatelia si nesprávne vykladajú § 367 ods. 2 CSP, pretože sa v danej veci

jednalo o sporové konanie na základe žaloby o splnení povinnosti podľa § 137 písm. a/ CSP a nie podľa § 137 písm. b/ CSP. Predmetom žaloby rovnako neboli závislé výroky. V danej veci žalobcovia žalovali žalovaných o splnenie povinnosti ako dva samostatné subjekty tvoriace samostatné spoločenstvo podľa § 76 CSP, kde každý z nich koná za seba a kde súd rozhoduje o každej povinnosti samostatne. Preto ak odvolací súd nezrušil aj odvolaním nenapadnutý výrok, postupoval správne a neporušil právo žalobcov na spravodlivý proces.

55. Žalobkyne vo svojom stanovisku k vyjadreniu žalovanej 1/ k dovolaniu uviedli, že nemohli predložiť dôkazy o včasnosti uplatnenia práva skôr ako v odvolaní, keďže žalovaná 1/ namietala preklúziu až v odvolacom konaní a premlčanie dokonca až v rámci vyjadrenia k stanovisku žalobkyň k odvolaniu. Navyše dôkazom o riadnom uplatnení reštitučného nároku bol aj rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 11S/16/98-29 z 31. augusta 1998, ktorým tento súd o práve na reštitučnú náhradu žalobkyň právoplatne rozhodol, ako aj rozhodnutie Okresného úradu v Nových Zámkoch z 09.10.2003, ktorým správny orgán priznal žalobkyniam právo na náhradu za odstránené stavby voči žalovanej 1/. K premlčaniu práva žalobkyne poukázali na ustálenú prax najvyššieho súdu 1Cdo/25/2003, 4Cdo/66/2006, 4Cdo/146/2008, 5Cdo/254/2009 a 3Cdo/174/2016, v rámci ktorých rozhodnutí najvyšší súd síce začiatok premlčacej lehoty určil rozdielne, avšak všetky tieto rozhodnutia pri posúdení premlčania vychádzajú zo skutočnosti, že výška dlhu bola počas plynutia premlčacej doby známa a nezávisela od ocenenia reštitučnej náhrady v znaleckom konaní, ktoré bolo v tomto prípade podstatné pre stanovenie výšky „dlhu“ - reštitučnej náhrady vymáhanej podanou žalobou.

Toto stanovisko už žalovanej strane doručované nebolo (§ 436 ods. 3 a 4 CSP), a keďže nebolo ani spôsobilé zmeniť, či doplniť dovolacie dôvody (bod 26).

56. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) uznesením z 24. apríla 2019 sp. zn. 7Cdo/129/2018 dovolanie odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ a f/ CSP.

57.1. V odôvodnení vo vzťahu k dovolaniu podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP uviedol, že (i) v rozsahu žalobkyňami namietanom nesprávnom posúdení otázky premlčania dovolací súd nemohol posúdiť odklon odvolacím súdom vyriešenej právnej otázky o premlčaní nároku žalobkyň od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, pretože žalobkyňami pre tento účel v dovolaní v lehote uvedené rozhodnutia najvyššieho súdu (8Sžo/159/2010, 6Sžo/67/2010 a 5Sžo/67/2010) z hľadiska nimi vyjadreného právneho pravidla (ratio) nepredstavovali podobný skutkový rámec v relevantných otázkach (okolnostiach) nastolených v napadnutom rozhodnutí odvolacieho súdu (m.m. 3Cdo/163/2018). (ii) vzhľadom k tomu, že dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalobkyň podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP - v rozsahu namietanom nesprávnosť posúdenia otázky premlčania odvolacím súdom - nie je prípustné, neobstálo už len z tohto dôvodu dovolanie žalobkyň podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP voči ďalšiemu dôvodu zamietnutia žaloby žalobkyň - zániku (preklúzii) ich práva v dôsledku včasného neuplatnenia výzvy na náhradu voči žalovanej 1/. V tejto súvislosti dovolací súd uviedol, že dovolací prieskum prípustnosti a/ alebo dôvodnosti podaného dovolania žalobkyň o nesprávnom právnom posúdení zániku práva (preklúzie) odvolacím súdom - ktorý bol jedným z dvoch kľúčových a rovnocenných dôvodov pre zamietnutie žaloby žalobkyň - by mal iba akademickú povahu a bol by bez praktického významu k záveru dovolacieho súdu o odmietnutí dovolania žalobkyň podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, ku ktorému dospel najvyšší súd na základe v poradí druhého kľúčového a rovnocenného dôvodu pre zamietnutie žaloby žalobkyň - premlčania práva žalobkyň na náhradu za odstránené stavby.

57.2. Ďalej najvyšší súd poukázal na to, že žalobkyne podali dovolanie podľa § 420 písm. f/ CSP z dôvodu nedostatočného odôvodnenia napadnutého odvolacieho rozhodnutia a nesprávneho procesného postupu odvolacieho súdu pri jeho rozhodovaní, keďže pre odvolacie konanie v okolnostiach posudzovanej veci platil režim § 367 ods. 2 vety druhej CSP. Dovolací súd v tejto súvislosti uviedol, že žalobkyne v podanom dovolaní nedostatočné odôvodnenie napadnutého odvolacieho rozsudku vo vzťahu k namietanej vade zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ CSP nijako neodôvodnili. Dovolací súd preto ani nemohol preskúmať, či v prejednávanej veci išlo o extrémny prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, ktorý by bol dôvodom pre uplatnenie ako výnimky druhej vety stanoviska R 2/2016.

K žalobkyňami uvádzanej námietke o závislosti napadnutého výroku s výrokom, ktorý odvolaním nebol výslovne dotknutý, alebo ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu (§ 367 ods. 2 veta druhá CSP) dovolací súd uviedol, že táto by mala

relevanciu v správnom konaní (predchádzajúcom súdnom konaní o žalobe žalobkýň, pozn.), ktoré bolo zavŕšené rozhodnutím Okresného úradu v Nových Zámkoch zo dňa 9.10.2003, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 14.11.2003. V ďalšom v tomto ohľade poukázal na správne závery odvolacieho súdu. Dovolací súd dodal, že namietaná vada by nemohla byť spôsobilým predmetom dovolania, aj keby bola preukázaná, keďže takým môže byť len konkrétny (existujúci) výrok, ktorý tvorí súčasť výrokovvej časti rozhodnutia odvolacieho súdu.

58.1. Na základe sťažnosti žalobkýň Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) v náleze z 9. júna 2020 sp. zn. II. ÚS 401/2019 (ďalej len „Nález“) konštatoval, že základné právo žalobkýň na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava“) a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 7Cdo/129/2018 porušené boli; predmetné uznesenie najvyššieho súdu preto zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Žalobkyniam priznal náhradu trov právneho zastúpenia a vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovel.

58.2. V odôvodnení Nálezu ústavný súd k dovolaciemu prieskumu najvyšším súdom poukázal na to, že sťažovateľky síce „pomerne všeobecne či neurčito ohrančili dovolacie dôvody“, avšak „krajský súd pri aplikácii ustanovení reštitučného zákona postupoval formalisticky v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a preto, ak najvyšší súd v opísanom procesnom postupe odvolacieho súdu nezhliadol vadu zakladajúcu prípustnosť a dôvodnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP, postupoval takisto formalisticky a zaťažil tým svoje rozhodnutie arbitrárnosťou, ktorá znamená porušenie práva sťažovateľiek na spravodlivé súdne konanie, a neposkytol súdnu ochranu v kvalite, akú predpokladá zákon a ústava. Už len toto pochybenie najvyššieho súdu bez ďalšieho stačí na vyslovenie porušenia označených práv sťažovateľiek napadnutým uznesením najvyššieho súdu.“

58.3. V ďalšom sa ústavný súd v Náleze (v bodoch 37 - 51 jeho odôvodnenia, pozn.) zameril na vecný ústavnoprávny prieskum troch otázok (včasnosť výzvy povinnej osoby vo vzťahu k preklúzii práva, posúdenie premlčania vo vzťahu k uplatneniu práva na súde a možnosti vzniesť námietku premlčania v priebehu odvolacieho konania), z ktorého prieskumu ustálil, že postup odvolacieho súdu pri výklade dotknutých ustanovení reštitučného zákona bol príliš formalistický, konanie pred ním bolo nespravodlivé a vo svojom rozhodnutí dospel k extrémne nespravodlivým záverom. Formalizmus rozhodovania pri posudzovaní procesných práv žalobkýň v súvislosti s namietanou vadou zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ CSP znova vytkol ústavný súd aj dovolaciemu súdu.

59. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 26. augusta 2020 sp. zn. 7Cdo/119/2020 rozsudok Krajského súdu v Nitre z 21. decembra 2016 sp. zn. 5Co/737/2015 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

60.1. V bode 10 odôvodnenia zrušujúceho uznesenia dovolací súd uviedol, že je viazaný právnym názorom ústavného súdu, ktorý vyslovil v náleze (§ 134 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov), na ktorý v ďalšom odkazuje (§ 455 CSP).

60.2. Na podklade vyššie uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že písomné vyhotovenie rozhodnutia odvolacieho súdu je príliš formalistické a extrémne nespravodlivé (bod 9.2.). Došlo teda v tomto smere k vade zmätočnosti namietanej dovolateľkami. Ich dovolanie je vzhľadom na to nielen procesne prípustné (§ 420 písm. f/ CSP), ale tiež dôvodné (§ 431 CSP), lebo je v ňom opodstatnene namietnuté, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

60.3. So zreteľom na vyššie uvedenú vadu „prílišného formalistického postupu“ a „extrémnej nespravodlivosti“ napadnutého odvolacieho rozsudku dovolací súd nepristúpil k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie žalobkýň týkajúcej sa nesprávneho právneho posúdenia veci. Postupoval v súlade s rozhodovacou praxou odvolacieho súdu, ktorá sa ustálila na názore, že v prípade dôvodne namietanej vady zmätočnosti ide o procesnú nesprávnosť, pri ktorej je predčasné podrobiť napadnuté rozhodnutie meritórnemu dovolaciemu prieskumu (1Cdo/166/2017, 2Cdo/88/2017, 3Cdo/146/2018, 4Cdo/191/2018, 5Cdo/29/2016, 8Cdo/70/2017). Vyslovené právne závery ústavného súdu však majú pre ďalšie rozhodovanie odvolacieho súdu relevantné dôsledky (bod 10).

60.4. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd v zmysle týchto ustanovení zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

61.1. V dôsledku uvedeného uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. augusta 2020 sp. zn. 7Cdo/119/2020, sa vec opätovne „vrátila“ Krajskému súdu v Nitre do štádia odvolacieho konania, ktorého predmetom bolo posúdenie dôvodnosti odvolania žalovaného 1/ proti rozsudku Okresného súdu Nové Zámky z 28. januára 2015, č. k. 9C/295/2013-105 .

61.2. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 CSP), viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP) a právnym názorom Ústavného súdu Slovenskej republiky obsiahnutým v Náleze z 9. júna 2020 č. k. II.ÚS 401/2019-65, a to v zmysle ust. § 134 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov), opätovne preskúmal v odvolacej lehote podané odvolanie žalovaného 1/ ako oprávnenej osoby na podanie odvolania (§ 359 a § 362 ods. 1 CSP), ktoré spĺňalo náležitosti odvolania (§ 363 CSP), viazaný pritom rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 CSP), odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 a contrario CSP, keď v zmysle § 219 ods. 3 za použitia § 378 ods. 1 CSP oznámil miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu a na webovej stránke krajského súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného 1/ proti napadnutému rozsudku prvoinštančného súdu nie je dôvodné, preto rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti výroku o vyhovení nároku žalobkyní 1/ a 2/ proti žalovanému 1/ ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

62.1. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

62.2. Podľa čl. 2 ods. 1 CSP ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty.

62.3. Právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo (čl. 2 ods. 2 CSP).

63.1. Podľa § 367 ods. 1 CSP ak podá ten, kto je na to oprávnený, včas odvolanie, nenadobúda rozhodnutie právoplatnosť, dokiaľ o odvolaní právoplatne nerozhodne odvolací súd.

63.2. Podľa § 367 ods. 2 CSP ak sa rozhodlo o niekoľkých právach so samostatným skutkovým základom alebo ak sa rozhodnutie týka niekoľkých subjektov a ide o samostatné spoločenstvo podľa § 76 a odvolanie sa výslovne vzťahuje len na niektoré práva alebo na niektoré subjekty, nie je právoplatnosť výroku, ktorý nie je napadnutý, odvolaním dotknutá. To neplatí, ak od rozhodnutia o napadnutom výroku závisí výrok, ktorý odvolaním nebol výslovne napadnutý, alebo ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu.

63.3. Podľa § 76 CSP samostatné spoločenstvo je procesné spoločenstvo, v ktorom ide o samostatné práva a povinnosti a každý koná sám za seba. Súd rozhoduje o každom nároku a povinnosti samostatne. V zásade platí, že v konaní existuje toľko nárokov, koľko je spoločníkov.

64. V sporovom konaní v tejto preskúmvanej veci ide o subjektívnu kumuláciu na obidvoch sporových stranách, keďže na obidvoch stranách vystupuje viac subjektov, takže ide o pluralitu subjektov ako aj pluralitu nárokov, a keďže odvolanie podal len žalovaný 1/ ako jeden legitimovaný subjekt zo samostatného spoločenstva na žalovanej strane, nastal suspenzívny účinok podaného odvolania len

vo vzťahu k napadnutým výrokom rozhodnutia súdu prvej inštancie, preto rozsudok prvoinštančného súdu o zamietnutí žaloby žalobkýň proti žalovanému 2/ je právoplatný a nie je predmetom odvolacieho prieskumu.

65.1. Žalovaný 1/ v odvolaní namieta dve zásadné otázky, a to: a/ že nie je vo veci pasívne legitimovaný, keďže nie je povinnou osobou podľa zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení zákona č. 571/2007 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý nadobudol účinnosť 01.01.2008, a b/ že súd prvej inštancie neprihliadol na preklúziu práva oprávnenej osoby na náhradu, ktorá bola do zákona č. 229/1991 Zb. doplnená novelou zákona č. 229/1991 Zb., vykonanou zákonom č. 571/2007 Z. z., s účinnosťou od 01.01.2008. Poukázal na to, že túto povinnosť si splnila len žalobkyňa 2/, a to vo vzťahu k žalovanému 2/, ktorá dňa 11.05.2004 doručila žalovanému 2/ Žiadosť o poskytnutie náhrady zo dňa 05.05.2004, avšak vo vzťahu k žalovanému 1/ žiadna zo žalobkýň po právoplatnosti rozhodnutia o priznaní práva na náhradu do 6 mesiacov výzvu na vydanie náhrady neuskutočnila. V písomnom vyjadrení k vyjadreniu žalobkýň na odvolanie žalovaný 1/ uplatnil námietku premičania nároku žalobkýň.

65.2. K prvej námietke žalovaného 1/ o tom, že nie je v danej veci pasívne vecne legitimovaný odvolací súd poznamenáva, že táto námietka nie je dôvodná.

65.3. Zákon č. 229/1991 Zb. (ďalej len „Zákon o pôde“ alebo „Reštitučný zákon“) status povinnej osoby uvedenej v § 5 viaže na existenciu niektorého práva, ktoré je uvedené v tomto ustanovení ku dňu účinnosti zákona o pôde a toto ustanovenie súd prvej inštancie citoval na str. 14 posledný odsek odôvodnenia napadnutého rozsudku.

65.4. Podľa § 9 ods. 1 zákona o pôde v znení účinnom do 30.09.2013 (teda v znení účinnom v čase rozhodovania pozemkového úradu 09.10.2003) nárok uplatní oprávnená osoba na pozemkovom úrade a zároveň vyzve povinnú osobu na vydanie nehnuteľnosti. Povinná osoba uzavrie s oprávnenou osobou do 60 dní od podania výzvy dohodu o vydaní nehnuteľnosti.

65.5. Podľa odseku 4 citovaného ustanovenia, ak k dohode podľa odseku 1 nedôjde, rozhodne o vlastníctve oprávnenej osoby k nehnuteľnosti pozemkový úrad.

66.1. Určenie povinnej osoby podľa § 14 a § 16 zákona o pôde je určením právneho vzťahu podľa zákona o pôde, pretože deklaruje právny vzťah medzi osobou, ktorá je oprávnená na prijatie náhrad (v danom prípade to boli obe žalobkyne) a osobou, ktorá je v zákone označovaná ako povinná osoba na jej poskytnutie, a tým bol žalovaný 1/. Účelom vydania rozhodnutia pozemkového úradu podľa § 9 ods. 4 zákona o pôde bolo vyriešiť otázku povinnosti na vydanie nehnuteľnosti, ohľadne ktorej nedošlo k jej vydaniu na základe dohody oprávnenej a povinnej osoby, ak na to boli splnené zákonné predpoklady, a v dôsledku toho rozhodnúť o vlastníctve oprávnenej osoby k nehnuteľnosti.

66.2. Určenie povinnej osoby podľa § 14 a § 16 zákona o pôde je určením právneho vzťahu podľa zákona o pôde, pretože deklaruje právny vzťah medzi osobou, ktorá je oprávnená na prijatie náhrad, a osobou, ktorá je zákonom označovaná ako osoba povinná na jej poskytnutie. Určenie povinnej osoby na poskytnutie náhrad bolo dané priamo ustanovením zákona o pôde a dohodou mal byť doriešený iba spôsob poskytnutia náhrad.

66.3. Súd prvej inštancie sa s otázkou pasívnej legitimácie žalovaného 1/ správne vysporiadal, keď vychádzajúc z výsledkov vykonaného dokazovania uviedol, že pasívna legitimácia žalovaného 1/ je jednoznačne určená rozhodnutím správneho orgánu Okresného úradu v Nových Zámkoch, odbor pozemkový, poľnohospodárstva a lesného hospodárstva Nové Zámky zo dňa 09.10.2003, sp. zn. OPPaLH- 00002-2003/005879/BT, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 14.11.2003.

66.4. V tomto rozhodnutí tento správny orgán príslušný podľa § 9 ods. 4 zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov (v ďalšom texte len „zákon“) vo veci oprávnených osôb: M.. D. M., bytom H., Y. č. X a N.. S. D., bytom H., Y. č. X, proti povinnej osobe: Poľno SME, s.r.o. Palárikovo rozhodol, že 1. oprávnené osoby

spĺňajú podmienku zákona uvedenú v ustanovení § 4 ods. 2 písm. c/, 2. Oprávneným osobám nepriznal vlastnícke právo k nehnuteľnostiam - maštal, hospodárska budova, ktoré sa nachádzajú v kat. úz. M. a ktoré prešli do vlastníctva štátu spôsobom uvedeným v ustanovení § 6 ods. 1 písm. b/ zákona na základe rozhodnutia rady Krajského národného výboru v Nitre, odboru poľnohospodárstva číslo Pôd-3012/1959 zo dňa 14.12.1959 na základe zák. č. 46/1948 Zb. a dom, ktorý prešiel do vlastníctva štátu spôsobom uvedeným v ustanovení § 6 ods. 1 písm. p/ zákona a to bez právneho dôvodu. Uvedené nehnuteľnosti v súčasnosti už neexistujú, po prechode do vlastníctva štátu boli právnym predchodcom povinnej osoby a to bývalým Štátnym majetkom Palárikovo po prechode nehnuteľností do vlastníctva štátu odstránené. 3. Oprávneným osobám za nehnuteľnosti, ktoré v súčasnosti nie je možné vydať, nakoľko boli odstránené, v zmysle ustanovenia § 14 ods. 1 patrí nárok na náhradu a to: M.. D. M. rod. C. rod. čis. XXXXXX/XXXX v 1-ici a N.. S. D. rod. C. rod. čis. XXXXXX/XXXX v 1-ici.

67.1. Podľa § 194 ods. 1 CSP otázku, o ktorej má právomoc rozhodovať iný orgán verejnej moci ako orgán podľa § 193, môže súd posúdiť sám, nemôže však o nej rozhodnúť.

67.2. Ak bolo o otázke podľa odseku 1 rozhodnuté, súd na také rozhodnutie prihliadne a vysporiada sa s ním v odôvodnení rozhodnutia (ods. 2 citovaného ustanovenia).

67.3. Otázka povinnej osoby v tejto reštitučnej veci už bola vyriešená citovaným právoplatným rozhodnutím pozemkového úradu ako kompetentného orgánu, a preto v konaní o poskytnutie náhrady v zmysle § 14 ods. 1 zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku (ďalej len „zákon o pôde“) súd nemôže preskúmať správnosť rozhodnutia správneho orgánu o určení povinnej osoby; týmto rozhodnutím je viazaný a je povinný z neho vychádzať, preto odvolací súd tento odvolací dôvod žalovaného 1/ považuje za neopodstatnený.

68.1. Pokiaľ ide o druhý, v odvolaní žalovaného 1/ namietaný dôvod, a to preklúziu práva žalobkyň na uplatnenie náhrady za odstránené stavby na súde a námietku premlčania, odvolací súd, vychádzajúc z právne záväzného názoru v Náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky z 9. júna 2020 č. k. II.ÚS 401/2019-65 (ďalej len „Nález“) a právne záväzného názoru v uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. augusta 2020 sp. zn. 7Cdo/119/2020 ani tento odvolací dôvod odvolací súd nepovažuje za opodstatnený.

68.2. Všeobecné pravidlo, že proti nálezu ústavného súdu sa nemožno odvolať, má za následok, že nález vcelku (výrok aj odôvodnenie) predstavuje definitívne riešenie ústavnoprávnych otázok v konkrétnej veci, a preto musí byť všeobecným súdom rešpektovaný a verne vykonaný v ďalšom štádiu konania (Nález Ústavného súdu SR sp. zn. I.ÚS 343/2010).

68.3. Pokiaľ ide o zmenu právneho názoru odvolacieho súdu na otázku preklúzie práva a premlčanie v tejto veci oproti jeho právnemu názoru v predošlom rozsudku z 21. decembra 2016, č. k. 5Co/757/2015 - odvolací súd v nadväznosti na túto argumentáciu poukazuje na nález ústavného súdu z 3. septembra 2013 sp. zn. III. ÚS 46/2013, v zmysle ktorého odvolací súd nie je viazaný skôr zaujatým vlastným právnym názorom; odvolací súd môže svoj skorší právny názor zmeniť. Potvrzuje to aj súdna judikatúra, podľa ktorej odvolací súd nepostupuje v rozpore s procesnými predpismi, ak svoj predchádzajúci vo veci vyslovený právny názor zmení a potvrdí rozhodnutie nerešpektujúce skorší právny názor odvolacieho súdu. Aj keď zmena skoršieho právneho názoru odvolacieho súdu je v zásade nežiaduca, nemožno ju považovať za nepatričnú, predovšetkým s ohľadom na ústavnoprávny princíp nezávislosti sudcu, ktorý je vo všeobecnosti viazaný len zákonom

69.1. Ústavný súd v Náleze z 9. júna 2020 č. k. II. ÚS 401/2019-65 v bode 37. uviedol: „V prejednávanej veci sa ústavný súd zameril na ústavnoprávny prieskum v troch líniách. V prvej línii ide o prieskum posúdenia včasnosti výzvy povinnej osoby vo vzťahu k preklúzii práva, v druhej o prieskum posúdenia premlčania vo vzťahu k uplatneniu práva na súde a napokon o prieskum vyhodnotenia možnosti vzniesť námietku premlčania v priebehu odvolacieho konania. Námietku sťažovateľiek v súvislosti s tvrdením o závislých výrokoch rozsudku okresného súdu nepovažuje ústavný súd, odkazujúc na príslušnú časť odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, za dôvodnú“.

69.2. „Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením

dôkazov. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom je možné uvažovať predovšetkým v prípade, ak by sa tento natoľko odchytil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. III. ÚS 190/08). Prítom musí konajúci súd interpretáciu právnej normy založiť na racionálnej právnej argumentácii“ (bod 38).

69.3. „Všeobecný súd musí vykladať a používať ustanovenia na vec sa vzťahujúcich zákonných predpisov v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu. Aplikáciou a výkladom týchto ustanovení nemožno toto ani iné základné práva obmedziť spôsobom zasahujúcim do ich podstaty a zmyslu. Z tohto hľadiska musí všeobecný súd pri výklade a aplikácii príslušných právnych predpisov prihliadať na spravodlivú rovnováhu pri poskytovaní ochrany uplatňovaným právam a oprávneným záujmom účastníkov konania (obdobne napr. III. ÚS 271/05, III. ÚS 78/07). Princíp spravodlivosti a požiadavka materiálnej ochrany práv sú totiž podstatnými a neopomenuteľnými atribútmi právnej ochrany (predovšetkým súdnej) v rámci koncepcie materiálneho právneho štátu“ (bod 39).

69.4. „Ratio legis v danom prípade aplikovaného reštitučného zákona je výslovne vymedzený v jeho preambule a spočíva v sledovaní zmiernenia následkov niektorých majetkových krívd (ako i porušenia základných práv), ku ktorým došlo proti vlastníkom poľnohospodárskeho a lesného majetku v období rokov 1948 až 1989, dosiahnuť zlepšenie starostlivosti o poľnohospodársku a lesnú pôdu obnovením pôvodných vlastníckych vzťahov k pôde a upraviť vlastnícke vzťahy k pôde v súlade so záujmami hospodárskeho rozvoja vidieka aj v súlade s požiadavkami na tvorbu krajiny a životného prostredia“ (bod 40).

70. K preklúzii práva sa ústavný súd vyjadril v bodoch 41 až 44 odôvodnenia Nálezu, uvádzajúc, že „Podstata námietok vzťahujúcich sa na tvrdenú preklúziu práva je založená na tom, že sťažovateľky nevyzvali povinnú osobu na vydanie náhrady za zbúrané budovy v lehote, ktorá bola v reštitučnom zákone zavedená novelou č. 571/2007 Z. z. účinnou od 1. januára 2008. V zmysle novely podľa § 16 ods. 3 reštitučného zákona oprávnená osoba vyzve na vydanie náhrady najneskôr v lehotách uvedených v § 13 (lehota podľa § 13 je do 31. decembra 1992, pozn.). Ak právo na náhradu závisí od rozhodnutia obvodného pozemkového úradu alebo súdu, končí sa táto lehota uplynutím troch rokov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, inak právo oprávnenej osoby na náhradu zaniká.

Dôvodová správa k tomuto bodu novely uvádza: „Upravuje sa lehota uplatnenia nároku na náhradu v prípadoch, ak sa pôvodný pozemok nedá vydať.“ Podľa § 33 ods. 5 prechodných a záverečných ustanovení novely reštitučného zákona ak rozhodnutie, ktorým bolo priznané právo na náhradu, nadobudlo právoplatnosť pred 1. januárom 2008, lehota na uplatnenie výzvy na náhradu sa skončí 1. januára 2009, lehota sa však neskončí skôr ako tri roky od právoplatnosti rozhodnutia, inak právo zaniká. K tomuto bodu novely dôvodová správa uvádza: „Týmito ustanoveniami sa rieši prechodné obdobie pre rozhodnutia vydané, resp. právoplatné pred účinnosťou tohto zákona...“ (bod 41).

71.1. V bode 42. odôvodnenia Nálezu uviedol: „Sťažovateľky výzvy na vydanie náhrady za zbúrané budovy adresovali právnomu predchodcovi žalovanej 18. decembra 1992, následne už samotnej žalovanej 8. marca 1994 a opakovane 1. februára 1996. Konkrétnu sumu finančnej náhrady, ktorá v zmysle reštitučného zákona závisela od znaleckého posúdenia, sťažovateľky uplatnili u povinnej osoby 21. novembra 2011 na náklade znaleckého posudku, ktorý im bol doručený 2. mája 2011. Skutočnosť, že uvedené výzvy boli povinnej osobe riadne doručené, v konaní pred všeobecnými súdmi nebola namietaná. Z ústavnej sťažnosti tiež vyplýva, že povinná osoba sa v správnom konaní aktívne bránila proti sume finančnej náhrady. Aj z príloh ústavnej sťažnosti vyplýva značná snaha sťažovateľiek o reštitúciu svojich práv, resp. úsilie domôcť sa náhrady a zároveň úsilie povinnej osoby znížiť finančný záväzok vyplývajúci z priznaného práva na náhradu“.

71.2. „Striktné trvanie krajského súdu na požiadavke podania výzvy povinnej osobe v lehote určenej novelou reštitučného zákona by malo za následok nutnosť podania opakovanej výzvy. Takýto postup je však podľa názoru ústavného súdu príliš formalistický, odporujúci zmyslu a účelu reštitučného zákona. Okamihom účinnosti novely reštitučného zákona sa tzv. predčasný právny úkon, teda výzva na vydanie náhrady za zbúrané budovy,

nemohol stať právne bezvýznamným, pokiaľ navyše samotný nárok na náhradu bol zo strany povinnej osoby akceptovaný.

Je síce pravdou, že okresný úrad priznal sťažovateľkám právo na náhradu až rozhodnutím z 9. októbra 2003, je ale potrebné v okolnostiach danej veci zobrať do úvahy aj skutočnosť, že uvedené rozhodnutie prijal okresný úrad až ako druhé v poradí, teda po vrátení veci na ďalšie konanie zo strany krajského súdu. Rovnako je nevyhnutné zohľadniť v danej veci aj okolnosť, že sťažovateľky boli počas celého reštitučného konania aj konania pred všeobecnými súdmi aktívne. Aktivita zo strany povinnej osoby sa javí ústavnému súdu ako bránenie sa splniť záväzok spočívajúci vo vyplatení finančnej náhrady za zbúrané budovy. Námietky týkajúce sa podstaty reštitučného konania - tvrdenie, že žalovaná nie je povinná osoba, že sťažovateľky nie sú oprávnenými osobami, či námietky proti výške finančnej náhrady - boli v rámci celého procesu v konečnom dôsledku odmietnuté. V rámci správneho konania bolo definitívne ustálené, kto je povinnou osobou a oprávnenou osobou, ako aj suma finančnej náhrady“ (bod 43 odôvodnenia Nálezu).

71.3. „V okolnostiach danej veci sa preto ústavnému súdu javí ako celkom nespravodlivé tvrdenie, že sťažovateľky si svoj nárok na náhradu u povinnej osoby neuplatnili včas.

Pri kumulácii všetkých okolností daného prípadu ústavný súd konštatuje, že krajský súd pri aplikácii ustanovení reštitučného zákona postupoval formalisticky v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a preto, ak najvyšší súd v opísanom procesnom postupe odvolacieho súdu nevzhladol vadu zakladajúcu prípustnosť a dôvodnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP, postupoval takisto formalisticky a zaťažil tým svoje rozhodnutie arbitrárnosťou, ktorá znamená porušenie práva sťažovateľiek na spravodlivé súdne konanie, a neposkytol súdnu ochranu v kvalite, akú predpokladá zákon a ústava. Už len toto pochybenie najvyššieho súdu bez ďalšieho stačí na vyslovenie porušenia označených práv sťažovateľiek napadnutým uznesením najvyššieho súdu“ (bod 44 odôvodnenia Nálezu).

72. K premlčaniu práva sa ústavný súd vyjadril v bodoch 45 až 48 odôvodnenia Nálezu.

72.1. „Vo vzťahu k posúdeniu premlčania práva krajským súdom ústavný súd považuje za dôležité upriamiť pozornosť na niekoľko aspektov posudzovanej veci“ (bod 45).

72.2. „V reštitučných konaniach v zmysle § 9 reštitučného zákona platí, že oprávnená osoba v stanovenej lehote musí uplatniť nárok na vydanie nehnuteľnosti na pozemkovom úrade a zároveň musí vyzvať povinnú osobu. V podstate až na základe rozhodnutia okresného úradu o existencii prekážky na vydanie nehnuteľnosti prizná okresný úrad právo na náhradu. Týmto ale nie je dotknutá povinnosť oprávnenej osoby na včasné podanie výzvy povinnej osobe.

V danom prípade bolo sťažovateľkám priznané právo na náhradu rozhodnutím z 9. novembra 2003 (zrejme 9. októbra 2003 - pozn. odvolacieho súdu) (rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 14. novembra 2003).

Podľa reštitučného zákona sa suma finančnej náhrady určí znaleckým posudkom. Podľa bodu V metodického pokynu pre postup pri poskytovaní náhrad podľa zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení zákona 93/1992 Zb. vydaného Ministerstvom poľnohospodárstva a výživy Slovenskej republiky oceňovanie nehnuteľností zabezpečia pozemkové úrady prostredníctvom znaleckých posudkov vypracovaných súdnymi znalcami na základe zmluvy.

Z uvedeného teda vyplýva, že zabezpečenie znaleckého posudku, od ktorého závisela suma finančnej náhrady, zabezpečoval okresný úrad. Znalecký posudok bol sťažovateľkám

doručený 2. mája 2011, teda po viac ako siedmich rokoch od priznania práva na náhradu“ (bod 46).

72.3. „Sťažovateľky sa žalobou na okresnom súde domáhali zaplatenia sumy 21 547 € s príslušenstvom, teda konkrétnej sumy finančnej náhrady. Táto konkrétna suma mohla byť určená na podklade práva na náhradu, preto posúdenie začiatku plynutia premlčacej doby by malo zohľadňovať to, čo je žalobným petítom požadované. Skutočnosť, že sťažovateľkám patrí právo na náhradu za zbúrané budovy, nebola v konaní sporná ani spochybňovaná“ (bod 47).

72.4. „Ústavný súd sa preto nestotožňuje s posúdením začiatku plynutia premlčacej doby tak, ako to stanovil odvolací súd. Najvyšší súd rozsudok krajského súdu napadnutý dovolaním v tejto časti meritorne nepreskúmal s odôvodnením, že pokiaľ neobstál pri posúdení prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP jeden dôvod (preklúzia), na ktorom záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, nemôže obstať ani ďalší dôvod, v tomto prípade otázka premlčania“ (bod 48).

73. K uplatneniu námietky premlčania v odvolacom konaní sa ústavný súd vyjadril v bodoch 49 až 51 odôvodnenia Nálezu.

73.1. „Vo vzťahu k tvrdeniam sťažovateľiek, že krajský súd v rámci odvolacieho konania nemal prihliadať na vznesenú námietku premlčania, ústavný súd poukazuje na to, že žalovaná podala odvolanie za predchádzajúcej právnej úpravy - Občianskeho súdneho poriadku. Krajský súd v bode 70 napadnutého rozsudku uviedol, že „Námietky premlčania sa netýka koncentračná zásada konania vyjadrená v ustanoveniach § 120 ods. 4 a 205a OSP s výnimkou, ak by uplatnenie námietky premlčania bolo spojené s neprípustným uplatňovaním nových skutočností a dôkazov.“

Je pravdou, že aktuálna právna úprava je v otázkach uplatnenia námietky premlčania s ohľadom na § 366 CSP prísnejšia, avšak v tomto kontexte dáva ústavný súd do pozornosti sťažovateľiek § 470 ods. 2 CSP, podľa ktorého „právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované“.

73.2. „Na druhej strane sa javí vznesenie námietky premlčania žalovanou až v odvolacom konaní, navyše až v čase, keď sa žalovaná vyjadrovala k vyjadreniu sťažovateľiek k odvolaniu, za prinajmenšom špekulatívne, ak nie v rozpore s dobrými mravmi“ (bod 51).

73.3. „Podľa judikatúry ústavného súdu uplatnenie námietky premlčania je vo všeobecnosti potrebné považovať za výkon práva v súlade s dobrými mravmi, na druhej strane však nie je vylúčené, aby vznesenie námietky premlčania žalovaným mohlo byť považované za konanie, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi, pretože výkon žiadneho práva nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi. O takýto prípad však môže ísť iba výnimočne. V rozpore s dobrými mravmi však môže byť len taký výkon práva účastníkov v občianskom súdnom konaní, ktorý je výrazom zneužitia tohto práva na úkor druhého účastníka konania, pričom vo vzťahu k vznesenej námietke premlčania môže o takýto prípad ísť len vtedy, ak druhý účastník konania márne uplynutie premlčacej doby nezavinil a proti nemu by za tejto situácie priznanie účinkov premlčania bolo neprimerane tvrdým postihom. Pre posúdenie tejto primeranosti je potrebné vychádzať z konkrétnych okolností prípadu, najmä vziať do úvahy charakter uplatneného práva, jeho rozsah a dôvody, pre ktoré právo nebolo uplatnené pred uplynutím premlčacej doby (m. m. II. ÚS 176/2011, IV. ÚS 542/2013, II. ÚS 920/2016)“ /bod 51/.

IV.4 K namietanému porušeniu práv podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a podľa čl. 1 dodatkového protokolu

74. „Ústavný súd ústavnej sťažnosti sťažovateľiek v časti, ktorou namietali porušenie základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutými rozhodnutiami nevyhovelo s ohľadom na skutočnosť, že zrušil napadnuté uznesenie najvyššieho súdu a vec vrátil na ďalšie

konanie. Najvyšší súd tak bude mať znova príležitosť poskytnúť súdnu ochranu všetkým právam sťažovateľiek vrátane práva vlastníť majetok, (bod 52).

75. V závere v bode 53 odôvodnenia nálezu uviedol, že „Ústavný súd už opakovane judikoval, že všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení rozhodnutia dbať na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z toho, že práve všeobecný súd má poskytovať v občianskom súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04, III. ÚS 332/09, III. ÚS 678/2016)“.

76.1. „Výklad relevantných právnych noriem nemôže byť taký formalistický, aby sa ním v konečnom dôsledku nielen zmaril účel súdnej ochrany, ale aj zabránilo v prístupe k súdnej ochrane z dôvodov, ktoré nemožno v právnom štáte v žiadnom prípade pričítať strane konania, ktorá sa tejto ochrany domáha (m. m. III. ÚS 203/2018, II. ÚS 43/2020)“ /bod 53/.

76.2. „V dôsledku príliš formalistického postupu odvolacieho súdu pri výklade dotknutých ustanovení reštitučného zákona tak v žiadnom prípade nemožno konanie pred ním ako celok označiť za spravodlivé, keď vo svojom rozhodnutí dospel k extrémne nespravodlivým záverom. Z uvedeného vyplýva, že najvyšší súd pri rozhodovaní o uplatnenom dôvode prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP uprednostnil formalizmus rozhodovania, ktorý povýšil nad zmysel súdnej ochrany, v rámci ktorej sa sťažovateľky domáhali svojich procesných práv, čo priamo súvisí s poskytovaním súdnej ochrany a malo za následok porušenie ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru“ (bod 55).

76.3. „Ako addendum ústavný súd uvádza, že už viackrát mal možnosť zaujať stanovisko k spôsobu hľadania a výkladu práva v konkrétnych právnych veciach. V náleze sp. zn. III. ÚS 341/07 ústavný súd uviedol, že pri výklade a aplikácii ustanovení právnych predpisov je nepochybne potrebné vychádzať prvotne z ich doslovného znenia. Konajúci súd však nie je doslovným znením zákonného ustanovenia viazaný absolútne. Môže, ba dokonca sa musí od neho (od doslovného znenia právneho textu) odchýliť v prípade, keď to zo závažných dôvodov vyžaduje účel zákona, systematická súvislosť alebo požiadavka ústavne súladného výkladu zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov (čl. 152 ods. 4 ústavy). Samozrejme, že sa v takýchto prípadoch musí zároveň vyvarovať svojvôle (arbitrárnosti) a svoju interpretáciu právnej normy musí založiť na racionálnej argumentácii. V prípadoch nejasnosti alebo nezrozumiteľnosti znenia ustanovenia právneho predpisu (umožňujúceho napr. viac verzií interpretácie) alebo v prípade rozporu tohto znenia so zmyslom a s účelom príslušného ustanovenia, o ktorého jednoznačnosti niet pochybnosti, možno uprednostniť výklad e ratione legis pred doslovným gramatickým (jazykovým) výkladom. V náleze sp. zn. I. ÚS 243/07 (v ktorom nešlo o výklad zákona, ale zmluvy) ústavný súd uzavrel, že všeobecný súd musí prihliadať na vzájomné vzťahy jednotlivých do úvahy pripadajúcich argumentov a ich úlohu v konkrétnom prípade vyvážiť s ohľadom na špecifikum danej kauzy, a nie tieto kritériá iba mechanicky aplikovať. Takýto prístup je zároveň prístupom modernej judikatúry, ktorá postupne nahrádza formálne legalistický pohľad na právo pohľadom, ktorým sa sudca usiluje poskytnúť najlepšie vyargumentovanú odpoveď na právne a skutkové otázky, ktoré pred neho strany sporu predložia (II. ÚS 49/2018)“.

77.1. Odvolací súd, vychádzajúc z uvedeného nálezu ústavného súdu, pri posudzovaní argumentov žalovaného 1/ o preklúzii výzvy žalobkýň na vydanie náhrady za zbúrané budovy považuje za potrebné zdôrazniť, že účelom reštitučných predpisov, medzi ktoré obsahovo patrí aj zákon o pôde je zmierniť následky niektorých majetkových krívd, ku ktorým došlo voči vlastníkom poľnohospodárskeho a lesného majetku v období rokov 1948 až 1989, dosiahnuť zlepšenie starostlivosti o poľnohospodársku a lesnú pôdu obnovením pôvodných vlastníckych vzťahov k pôde a upraviť vlastnícke vzťahy k pôde v súlade so záujmami hospodárskeho rozvoja vidieka aj v súlade s požiadavkami na tvorbu krajiny a životného prostredia.

77.2. Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu predpokladá, že účastníkovi súdneho konania sa táto ochrana poskytne v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie príslušných zákonných ustanovení musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo účastníkov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Vzhľadom na to, že výsledkom reštitučných konaní by malo byť aspoň čiastočné zmiernenie krívd (hoci len majetkovej povahy), je treba takýmto konaniam priznať zásadnú povahu.

78.1. Podľa § 16 ods. 3 zákona o pôde oprávnená osoba vyzve na vydanie náhrady najneskôr v lehotách uvedených v § 13. Ak právo na náhradu závisí od rozhodnutia okresného úradu alebo súdu, končí sa táto lehota uplynutím troch rokov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, inak právo oprávnenej osoby na náhradu zaniká.

78.2. Podľa § 13 ods. 1 veta prvá zákona o pôde právo na vydanie nehnuteľnosti podľa § 6 môže oprávnená osoba uplatniť do 31. decembra 1992.

78.3. Podľa § 14 ods. 1 zákona o pôde, v znení účinnom od 01.07.2003 do 31.12.2003, teda v znení účinnom v čase vydania rozhodnutia Okresného úradu v Nových Zámkoch, odbor pozemkový, poľnohospodárstva a lesného hospodárstva Nové Zámky zo dňa 09.10.2003, č. k. OPPaLH-00002-2003/005879/BT, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 14.11.2003 (ďalej len ako „rozhodnutie správneho orgánu“), oprávnenej osobe patrí náhrada za obytné budovy, hospodárske budovy a iné stavby, ktoré podľa tohto zákona nemožno vydať alebo ktoré zanikli alebo boli prevedené na osobu, ktorá nie je povinná ich vydať. Obdobne oprávnenej osobe patrí náhrada za pozemok, ktorý sa podľa tohto zákona nevydá a za ktorý sa neposkytol iný pozemok.

78.4. Podľa prílohy k Rozhodnutiu, ktorá bola označená ako „Postup pri uplatňovaní náhrad za pozemky (stavby) - usmernenie“ mali žalobkyne zaslať písomnú žiadosť o poskytnutie náhrady podľa priloženého vzoru na Slovenský pozemkový fond, regionálne pracovisko Nové Zámky do 6 mesiacov odo dňa právoplatnosti rozhodnutia, ktorým bol nárok priznaný. Ďalej je v tomto usmernení uvedené, že žiadosť na SPF je treba zaslať až po doručení ocenenia nehnuteľností, ktoré bude žiadateľkám zaslané po právoplatnosti rozhodnutia.

79.1. Podľa § 16 ods. 1 zákona o pôde, v znení účinnom do 31.12.2003, náhradu za pozemky, ktoré sa podľa tohto zákona nevydávajú a za ktoré nebol poskytnutý oprávnenej osobe iný pozemok, poskytne štát. Výšku náhrady v hotovosti upraví vláda Českej republiky a vláda Slovenskej republiky svojím nariadením.

79.2. Oprávnená osoba vyzve na vydanie náhrady najneskôr v lehotách uvedených v § 13. Ak právo na náhradu závisí od rozhodnutia pozemkového úradu alebo súdu, končí táto lehota uplynutím šiestich mesiacov odo dňa právoplatnosti rozhodnutia (§ 16 ods. 3 citovaného zákona v znení účinnom do 31.12.2007).

79.3. Podľa § 16 ods. 3 zákona o pôde v znení zákona č. 571/2007 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 330/1991 Zb., o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, účinného od 01.01.2008, oprávnená osoba vyzve na vydanie náhrady najneskôr v lehotách uvedených v § 13. Ak právo na náhradu závisí od rozhodnutia obvodného pozemkového úradu alebo súdu, končí sa táto lehota uplynutím troch rokov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, inak právo oprávnenej osoby na náhradu zaniká.

V dôvodovej správe k tomuto ustanoveniu sa uvádza: „Upravuje sa lehota uplatnenia nároku na náhradu v prípadoch, ak sa pôvodný pozemok nedá vydať.“

79.4. Podľa § 16 ods. 5 zákona o pôde spôsob náhrady sa musí dohodnúť do 60 dní od podania písomnej výzvy oprávnenou osobou, ak tento nárok nebol uspokojený skôr. So súhlasom oprávnenej osoby možno záväzky voči nej vysporiadať aj po tomto termíne.

79.5. Podľa § 33 ods. 5 citovaného zákona o pôde v znení účinnom od 01.01.2008, ak rozhodnutie, ktorým bolo priznané právo na náhradu, nadobudlo právoplatnosť pred 1. januárom 2008, táto lehota na uplatnenie výzvy na náhradu sa skončí 1. januára 2009, lehota sa však neskončí skôr ako tri roky od právoplatnosti rozhodnutia, inak právo zaniká.

V dôvodovej správe k tomuto ustanoveniu sa uvádza, že „Týmto ustanoveniami sa rieši prechodné obdobie pre rozhodnutia vydané, resp. právoplatné pred účinnosťou tohto zákona...“

80.1. Z výsledkov vykonaného dokazovania na súde prvej inštancie vyplýva, že žalobkyne 1/ a 2/ si uplatnili reštitučný nárok k predmetným nehnuteľnostiam v zmysle § 13 ods. 1 zákona o pôde podaním z 18.12.1992 na príslušnom Pozemkovom úrade v Nových Zámkoch a zároveň tiež podaním z 18.12.1992 povinnú osobu, a to právneho predchodcu žalovaného 1/ Štátny majetok, š.p. Palárikovo vyzvali na vydanie nehnuteľností a následne ho žiadosťou z 08.03.1994 vyzvali na poskytnutie náhrady za zbúrané nehnuteľnosti a žiadosť zopakovali aj 01.02.1996.

80.2. Uvedené skutočnosti vyplývajú aj z rozhodnutia Okresného úradu Nové Zámky - odbor pozemkový, poľnohospodárstva a lesného hospodárstva, ktorý ako orgán príslušný podľa § 9 ods. 4 zák. č. 229/1991 Zb. rozhodol dňa z 08.01.1998 pod č.j. 1469/92/Kt vo veci oprávnených osôb - žalobkyň 1/ a/ 2 proti povinnej osobe: Poľno SME, s.r.o. Palárikovo (žalovanému 1/), že oprávneným osobám sa nepriznáva vlastnícke právo k stavbám v kat. úz. Y. - M. - hospodárska šopa, maštal' a oprávneným osobám neprislúcha náhrada v zmysle § 14 a 16 zákona. Krajský súd v Nitre v konaní o preskúmanie zákonnosti tohto rozhodnutia rozsudkom z 31. augusta 1998 č. k. 11C 16/98-29 napadnuté preskúmané rozhodnutie odporcu 1/ z 08.01.1998 č. j. 1469/92/Kt zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, pričom odporcom 2/ bola povinná osoba Poľno Sme, s.r.o. Palárikovo (teda žalovaný 1/ - pozn.) a na str. 2 odôvodnenia rozsudku uviedol: „Treba mať za to, že oprávnené osoby si uplatnili svoj nárok riadne a včas a to písomnými podaniami z 18.12.1992 na pozemkovom úrade i u povinnej osoby. Uviedli nehnuteľnosti podľa parcelných čísel a uplatnili si tak nielen nárok na pôdu, ale na vydanie nehnuteľností, t. j. na pozemok i na stavbu na ňom stojacu. K tomu pripojili aj písomné doklady. Bolo teda jasné, že uplatnený nárok sa vzťahuje na pôdu i stavby. Podaním z 08.03.1994 oprávnení iba upresnili a zvýraznili svoju výzvu z 18.12.1992“.

80.3. Žalobkyne si žiadosť o poskytnutie náhrady uplatnili na regionálnom pracovisku žalovaného 2/ a u právneho predchodcu žalovaného 1/ si uplatnili nárok na náhradu ešte pred vydaním rozhodnutia podaním z 08.03.1994. Sumu finančnej náhrady 21 547 eur za zbúrané nehnuteľnosti, ktorá v zmysle zákona o pôde závisela od znaleckého posúdenia uplatnili žalobkyne už voči žalovanému 1/ dňa 21.11.2011, pričom znalecký posudok im bol doručený 02.05.2011. Žalovaný 1/ nepoprel uvedené skutočnosti ohľadne výziev žalobkyň a v priebehu správneho konania aktívne namietal iba výšku finančnej náhrady.

80.4. Tieto skutočnosti žalovaný 1/ v konaní nespochyboval a v správnom konaní namietal iba sumu finančnej náhrady v snahe znížiť oprávnenými žalobkyňami uplatnenú finančnú náhradu, ktorá im voči žalovanému 1/ ako povinnej osobe vyplýva z právoplatne priznaného práva na náhradu, a to z Rozhodnutia Okresného úradu v Nových Zámkoch - odbor pozemkový, poľnohospodárstva a lesného hospodárstva z 09.10.2003 č. k. OPPaLH-00002-2003/005879/BT, ktoré sa stalo právoplatným dňa 14. novembra 2003.

V bode 2 výroku citovaného rozhodnutia je uvedený: „Oprávneným osobám sa nepriznáva vlastnícke právo k nehnuteľnostiam - maštal', hospodárska budova, ktoré sa nachádzajú v kat. úz. M. a ktoré prešli do vlastníctva štátu spôsobom uvedeným v ustanovení § 6 ods. 1 písm. b/ zákona na základe rozhodnutia rady Krajského národného výboru v Nitre, odboru poľnohospodárstva číslo Pôd-3012/1959 zo dňa 14.12.1959 na základe zák. č. 46/1948 Zb. a dom, ktorý prešiel do vlastníctva štátu spôsobom uvedeným v ustanovení § 6 ods. 1 písm. p/ zákona a to bez právneho dôvodu.

Uvedené nehnuteľnosti v súčasnosti už neexistujú, po prechode do vlastníctva štátu boli právnym predchodcom povinnej osoby a to bývalým Štátnym majetkom Palárikovo po prechode nehnuteľností do vlastníctva štátu odstránené“.

V bode 3 výroku tohto rozhodnutia sa uvádza: „Oprávneným osobám za nehnuteľnosti, ktoré v súčasnosti nie je možné vydať, nakoľko boli odstránené, v zmysle ustanovenia § 14 ods. 1 patrí nárok na náhradu a to: M.. D. M. rod. C. rod. čís. XXXXXX/XXXX v 1-ici, N.. S. D. rod. C. rod. čís. XXXXXX/XXXX v 1-ici “.

81.1. Z tohto právoplatného rozhodnutia správneho orgánu jednoznačne vyplýva, že žalovaný 1/ bol určený ako povinná osoba a ako povinnú osobu ju aj súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku zaviazal na zaplatenie finančnej náhrady za zbúrané nehnuteľnosti. Napriek tomu, že okresný úrad priznal žalobkyňam ako žiadateľkám právo na náhradu za zbúrané stavby až citovaným rozhodnutím z 9. októbra 2003, je treba uviesť, že toto rozhodnutie bolo prijaté až ako druhé v poradí, po tom, čo Krajský súd v Nitre rozsudkom z 31. augusta 1998 č. k. 11S 16/98-29 zrušil predchádzajúce rozhodnutie

okresného úradu z 08.01.1998, č. j. 1469/92/K, a vec vrátil okresnému úradu na ďalšie konanie. Žalobkyne boli v priebehu celého konania o zaplatenie finančnej náhrady aktívne.

81.2. Odvolací súd sa nestotožňuje s názorom žalovaného 1/, že by malo dôjsť k preklúzii nároku žalobkýň na finančnú náhradu pre uplynutie prekluzívnej lehoty v zmysle ust. § 16 ods. 3 zákona o pôde v znení účinnom do 31.12.2007, teda že žalobkyne mali po právoplatnosti rozhodnutia o priznaní práva na náhradu, keďže k dohode o vydaní náhrady nedošlo, najneskôr do 6 mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia bývalého Okresného úradu v Nových Zámkoch, OPPaLH, t. j. do 14.05.2004, vyzvať povinnú osobu na vydanie náhrady. Žalobkyne si totiž právo na finančnú náhradu jednoznačne uplatnili ešte pred uplynutím lehoty na uplatnenie výzvy na náhradu, ktorá mala skončiť 1. januára 2009 v zmysle novely zákona o pôde uskutočnenej zákonom č. 571/2007 Z. z., a nebolo potrebné nárok uplatniť ďalšou opakovanou výzvou. Lehota na uplatnenie nárokov žalobkýň nemohla totiž uplynúť skôr, než tieto nároky vzniknú, keďže konkrétna výška finančnej náhrady v zmysle Prílohy k rozhodnutiu okresného úradu z 9. októbra 2003 č. k. OPPaLH-00002-2003/005879/BT závisela od znaleckého posúdenia, teda od znaleckého posudku, ktorý bola žalobkyniam doručený až 2. mája 2011, a tiež preto, lebo žalobkyne mali žiadosť o poskytnutie náhrady zasláť až po doručení ocenenia. Žalobkyne žiadosť u žalovaného 1/ ako povinnej osoby a právnom nástupcovi po pôvodne označenej povinnej osobe Štátny majetok, š.p. Palárikovo znova uplatnili 21. novembra 2011 už v konkrétnej sume.

81.3. Reštitučné zákony z obdobia po roku 1989 „otvorili“ pre oprávnené osoby priestor na to, aby sa domáhali, medzi inými, navrátenia vlastníctva k hnutelným a nehnuteľným veciam. Výklad a aplikácia ustanovení reštitučného zákona musí preto v prvom rade napĺňať jeho účel (I. ÚS 244/2011). Pretože súd rozhodujúci o reštitučnom nároku pri interpretácii príslušných zákonných ustanovení sa musí vyvarovať prílišného formalistického postupu, ktorý môže viesť k zjavnej nespravodlivosti a v konečnom dôsledku až k popretiu účelu reštitúcií, odvolací súd vzhľadom k okolnostiam tohto prípadu konštatuje, že je nespravodlivé tvrdenie žalovaného 1/ o tom, že žalobkyne s svoj nárok na finančnú náhradu neuplatnili včas. Účelom novelizácie zákona o pôde zákonom č. 571/2007 Z. z. nebolo postihnúť do účinnosti tejto novely riadne a včas uplatnené nároky na náhradu zánikom práva, ale, okrem iného tým oprávneným osobám, ktoré si dosiaľ neuplatnili priznané právo na náhradu voči SPFa zároveň tým oprávneným osobám, ktorým bude priznané právo na náhradu v budúcnosti, stanoviť prekluzívnu lehotu na jej uplatnenie, aby tak bol proces vydávania reštitučných náhrad do budúcnosti časovo ohraničený.

82. Pokiaľ ide o námietku premlčania vznesenú žalovaným 1/ uplatnenú vo vyjadrení k vyjadreniu žalobkýň k odvolaniu 17.09.2015, osobne podanom na Krajskom súde v Nitre 21.09.2015, teda v priebehu odvolacieho konania a v čase účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok („OSP“), argumentujúc, že nárok žalobkýň je premlčaný, pretože si ho žalobkyne neuplatnili na súde vo všeobecnej premlčacej lehote od právoplatnosti rozhodnutia Okresného úradu v Nových Zámkoch číslo: OPPaLH-00002-2003/005879/Bt zo dňa 09.10.2003, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 14.11.2003, ani s touto námietkou sa odvolací súd nestotožňuje a považuje ju za nedôvodnú.

83.1. Podľa § 470 ods. 1 CSP ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

83.2. Podľa odseku 2 veta prvá tohto ustanovenia právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

84.1. Podľa § 100 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“) právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

84.2. Podľa § 101 OZ pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

84.3. Možnosť vykonania práva po prvý raz ako začiatok plynutia premlčacej doby nastáva v okamihu, keď sa veriteľ môže oprávnený domáhať na súde splnenia záväzku, teda je to okamih, kedy oprávnený môže po prvýkrát s úspechom podať žalobu na splnenie záväzku, resp. ho inak s úspechom uplatniť. Právo mohlo byť prvýkrát vykonané vtedy, ak je spôsobilé na žalobu, t. j. keď možno podať žalobu na súde. Premlčaním právo nezaniká, ale sa len výrazne oslabuje tak, že zaniká nárok na uplatnenie práva.

85.1. Námietky premlčania, ktorá v danej veci bola uplatnená za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, sa netýka koncentračná zásada vyjadrená v ustanoveniach § 120 ods. 4 a § 205 a OSP, s výnimkou, ak by uplatnenie námietky premlčania bolo spojené s nepripustným uplatňovaním nových skutočností a dôkazov (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 13.10.2009, sp. zn. 5 Cdo 120/2009).

85.2. Podľa § 3 ods. 1 OZ výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

86.1. Podľa nálezu ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 176/2011 (bezodôvodné obohatenie) samotná dôvodnosť vznesenej námietky premlčania však rozpor s dobrými mravmi nezakladá. Aplikácia tohto inštitútu by mala byť len výnimočná a nemala by zhojovať neznalosť zákona - t. j. neznalosť plynutia premlčacích dôb. V tomto smere je potrebné poukázať aj na jednu zo základných zásad súkromného práva - *vigilantibus iura scripta sunt* - právo patrí bdelym. Preto je potrebné pri skúmaní otázky, či je vznesenie námietky premlčania v rozpore s dobrými mravmi skúmať, či strana konania, ktorá sa dovoľáva rozporu s dobrými mravmi v súlade s § 3 ods. 1 OZ, postupoval s dostatočnou mierou starostlivosti a opatrnosti práve v súlade so zásadou *vigilantibus iura*, ktorá predpokladá, že každý zodpovedá za náležitú mieru predvídavosti a opatrnosti nielen pri vzniku právneho vzťahu, ale aj pri uplatňovaní svojich práv a výkone svojich práv a povinností z neho vyplývajúcich.

86.2. Podľa názoru ústavného súdu uvedenému v uznesení z 20. apríla 2011 č. k. II. ÚS 176/2011-14 vo všeobecnosti nie je vylúčené, aby vznesenie námietky premlčania žalovaným mohlo byť považované za konanie, ktoré je v rozpore s dobrými mravmi, pretože výkon žiadneho práva nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi. O takýto prípad však môže ísť iba výnimočne. V rozpore s dobrými mravmi môže byť však len taký výkon práva účastníkom v občianskom súdnom konaní, ktorý je výrazom zneužitia tohto práva na úkor druhého účastníka konania, pričom vo vzťahu k vznesenej námietke premlčania môže o takýto prípad ísť len vtedy, ak druhý účastník konania márne uplynutie premlčacej doby nezavinil a voči nemu by za tejto situácie priznanie účinkov premlčania bolo neprimerane tvrdým postihom. Pre posúdenie tejto primeranosti je potrebné vychádzať z konkrétnych okolností prípadu, najmä vziať do úvahy charakter uplatneného práva, jeho rozsah a dôvody, pre ktoré právo nebolo uplatnené pred uplynutím premlčacej doby.

86.3. Za špecifických okolností však výkon práva namietat premlčanie uplatneného nároku by mohlo byť konaním umožňujúcim poškodiť druhého účastníka právneho vzťahu, ktorý márne uplynutie premlčacej doby nezavinil a voči ktorému by zánik uplatňovaného nároku v dôsledku uplynutia premlčacej doby bol neprimerane tvrdým postihom v porovnaní s rozsahom a charakterom ním uplatňovaného práva a s dôvodmi, pre ktoré svoje právo neuplatnil včas. Znak konania vykazujúce priamy úmysel poškodiť druhého účastníka je potrebné vyvodzovať z tých okolností, za ktorých bola námietka premlčania tohto nároku uplatnená a nie z okolností a dôvodov, z ktorých je vznik uplatňovaného nároku odvodzovaný, inými slovami, rozhodujúce (určujúce) pre odopretie účinkov námietky premlčania sú okolnosti, ktoré existovali v čase uplatnenia námietky premlčania. Tieto okolnosti musia byť naplnené v natoľko výnimočnej intenzite, aby bol odôvodnený tak významný zásah do právnej istoty, akým je neumožnenie práva uplatniť námietku premlčania (Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 Cdo 249/2014 zo dňa 30. júla 2015).

87.1. Podľa názoru žalovaného 1/ mali žalobkyne uplatniť svoj nárok na súde vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe, ktorá mala začať plynúť od právoplatnosti rozhodnutia správneho orgánu z 9. októbra 2003, t. j. od 14.11.2003 do 14.11.2006, a teda keď svoj nárok na Okresnom súde Nové Zámky uplatnili až v žalobe podanej na súd 14.11.2013, ide o premlčaný nárok.

87.2. Odvolací súd sa však s námietkou premlčania žalovaného 1/ nestotožňuje, pretože rozhodnutím správneho orgánu nebola určená lehota na plnenie, keďže podľa prílohy k správnomu rozhodnutiu z 9. októbra 2003 žiadosť o poskytnutie náhrady mali žalobkyne zaslať až po doručení ocenenia nehnuteľností, ktoré mal správny orgán zaslať po právoplatnosti rozhodnutia a deň, ktorým rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť, bude uvedený v ocenení. Právo žalobkyň na zaplatenie finančnej náhrady však nemohlo byť na súde uplatnené skôr, ako bola v pokračujúcom konaní na správnom orgáne znaleckým dokazovaním ustálená výška plnenia a tá bola určená znaleckým posudkom č. 219/2008 z 29.11.2008 a Doplnením č. 1 tohto znaleckého posudku z 22.09.2009, ktorý vypracoval znalec Ing. Štefan Motúz vo veci stanovenia sumy finančnej náhrady za neexistujúce stavby v kat. úz. M. a žalobkyniam boli doručené z Obvodného pozemkového úradu v Nových Zámkoch dňa 02.05.2011, kedy sa žalobkyne dozvedeli výšku finančnej náhrady 21 547 eur a až od tohto dňa im začala plynúť všeobecná trojročná premlčacia doba na uplatnenie ich nároku na súde. Pretože žalobkyne podali žalobu na súde 14.11.2013, ich nárok premlčaný nie je, pretože bol uplatnený v rámci trojročnej premlčacej doby.

87.3. Námietka premlčania nie je ani v súlade s dobrými mravmi, pretože žalobkyne boli v správnom konaní aktívne, neotáľali s uplatnením svojich reštitučných nárokov, nezavinili oneskorené uplatnenie svojich nárokov na súde, výška ich nárokov závisela od finančného ocenenia zbúraných nehnuteľností, ktoré mal zabezpečiť pozemkový úrad v zmysle Metodického pokynu pre postup pri poskytovaní náhrad podľa zákona o pôde prostredníctvom znaleckých posudkov vypracovaných súdnymi znalcami na základe zmluvy. Nemôže byť na ujmu žalobkyň, že im bol znalecký posudok doručený až 2. mája 2011. Žalovaný 1/ v správnom konaní ale ani v konaní pred súdom prvej inštancie nenamietal premlčanie a

ani nespochybňoval skutočnosť, že žalobkyniam patrí právo na náhrady za zbúrané budovy, námietku premlčania vzniesol až v priebehu odvolacieho konania v snahe poškodiť žalobkyne ako reštituentky, čím by došlo k ich neprimerane tvrdému postihu.

88. Rozsudok súdu prvej inštancie dáva jasne a zrozumiteľne odpovede na právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s uplatneným reštitučným nárokom žalobkýň na poskytnutie finančnej náhrady. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, zistený po náležite vykonanom dokazovaní, a vysporiadal sa aj so všetkými, pre vec rozhodujúcimi argumentmi žalobkýň a odvolal sa pritom na konkrétne právne predpisy, ktoré správne aplikoval na prejednávany spor. Zo zisteného skutkového stavu teda vyvodil správny právny záver o preukázaní nároku uplatneného žalobkýňami 1/ a 2/, výšku ktorého, vrátane priznaných úrokov z omeškania žalovaný 1/ v podanom odvolaní ani nespochybňoval.

89. Odvolací súd v zmysle § 379 a § 380 CSP viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania sa plne stotožnil s rozhodnutím súdu prvej inštancie, keďže bola jeho argumentácia vecne správna, objektívna, presvedčivá a zodpovedá požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia uvedenými v čase jeho vydania v ust. § 157 ods. 2 OSP. Z odôvodnenia jeho rozhodnutia nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Samotný fakt, že žalovaný sa s dôvodmi uvedenými v rozhodnutí súdu prvej inštancie nestotožňuje neznamená, že jeho zdôvodnenie nezodpovedá požiadavkám, ktoré na túto časť rozhodnutia kladie vyššie citované zákonné ustanovenie. Vzhľadom na uvedené skutočnosti odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti výroku o vyhovení nároku žalobkýň 1/ a 2/ proti žalovanému 1/ potvrdil.

90. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 396 ods. 1 a § 453 ods. 3 v spojení s § 255 ods. 1 CSP a žalobkyniam 1/ a 2 voči žalovanému 1/ priznal v plnom rozsahu náhradu trov odvolacieho ako aj dovolacieho konania ako procesne úspešnej strane v odvolacom konaní a dovolacom konaní.

91. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

92. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 veta druhá Civilného sporového poriadku v spojení s § 3 ods. 9 posledná veta zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), to neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a

ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).